

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2021/22:1 med förslag till statens budget för 2022, finansplan och skattefrågor.

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Först och främst måste jag säga att det känns fint att se lite fler ledamöter åter i kammaren. Helt har vi ju inte tagit oss igenom pandemin än, men det finns ändå skäl att känna optimism. Det är inte dags att göra ett fullständigt bokslut än, men efter ett och ett halvt år av covid kan vi ändå börja dra några slutsatser.

En uppenbar slutsats är att när krisen slår till, när det verkligen gäller, då kan vi lita på varandra i Sverige. Runt om i vårt land har människor varit med och dragit sitt strå till stacken.

Först och främst tänker jag på alla som slitit och fortfarande sliter inom sjukvård och äldreomsorg för att både skydda och vårda, på alla 70-plus-sare och andra i riskgrupp som i många och långa månader fått stanna inne och avstå från att träffa nära och kära, på eleverna i skolan som fått sätta livet på paus och offra allt det där roliga som hör ungdomen till, på alla som med små beslut i vardagen tagit sin del av ansvaret, tvättat händerna, hållit avstånd och hjälpt grannar att handla – och förstås på alla som nu vaccinerar sig. Just nu pågår ju en massvaccinering som saknar motstycke i svensk historia. Miljoner och åter miljoner svenskar har kavlat upp ärm- en, och för varje nålstick kan Sverige börja leva lite mer som vanligt igen.

Nu ser vi också ljuset i tunneln, för om mindre än två veckor kan vi äntligen lyfta på restriktionerna. Som vi har längtat!

En annan slutsats är att Sveriges politiker förmår att samlas när krisen slår till. När pandemin svepte in över Sverige lade vi politiska skillnader åt sidan i riksdagen för att gemensamt ta ansvar och besluta om historiskt omfattande krisåtgärder.

Vi har beslutat om omfattande resurstillskott till välfärden som har gjort att medarbetare i sjukvård, äldreomsorg och smittskydd kunnat jobba på utan oro för brist på pengar. Skattefinansierade ekonomiska stöd har stöttat många livskraftiga företag och räddat svenska jobb. Bara genom korttidspermitteringen har fler än 600 000 svenskar kunnat undvika risken att bli arbetslös. Tryggheten har också förstärkts för arbetslösa och sjuka, och en kraftfull, grön ekonomisk återstart genomförs.

De här åtgärderna har uppenbarligen haft effekt, för nu återhämtar sig ekonomin. Många kommer tillbaka till arbete, och det skapar större utrymme att lösa samhällsproblemen. Det är positivt, men regeringen lutar sig självklart inte tillbaka. Tvärtom – nu ska vi framåt. Vi ska använda styrkan i svensk ekonomi för att bygga Sverige både starkare och mer hållbart än det var före pandemin.

Därför pekar vi på fyra tydliga prioriteringar i årets budget: klimatet, jobben, välfärden och brotten.

Herr talman! Den senaste rapporten från IPCC larmar om att klimatförändringarna förblir vår tids ödesfråga. Regeringen har år efter år gjort stora investeringar i klimatomställningen, men det råder inget tvivel om att takten måste fortsätta öka. Självklart ska Sverige ta sin del av ansvaret och inte leva över de resurser som vår planet har att erbjuda.

Men det är också så att klimatomställningen är en av vår tids stora möjligheter. Det är dags att en gång för alla göra upp med tanken att vi måste välja mellan ekonomiskt välstånd och en hållbar utveckling. Just nu är det ju i stället så att det pågår en grön industriell revolution i Sverige. Det går inte en vecka utan att vi läser om nya gröna investeringar som skapar jobb någonstans i vårt land.

Nu följer vi upp från regeringens sida med en kraftfull grön återstart av ekonomin med ytterligare nya investeringar. Näringslivets omställning ska skyndas på, transportsektorns utsläpp ska minska och elektrifieringen ska snabbas upp. Målet ligger fast: Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

Herr talman! I Sverige jobbar en större andel av den vuxna befolkningen än i nästan något annat land. Till skillnad från i många andra länder har människor inte gett upp utan fortsätter söka jobb. Det ska vi vara stolta över – men inte nöjda.

En av de stora riskerna vi har att hantera är att arbetslösheten biter sig fast, särskilt bland unga eller utrikesfödda. Tack vare regeringens krisåtgärder har långtidsarbetslösheten inte stigit lika mycket som under finanskrisen. Nu ska vi heller inte göra om finanskrisens misstag och strama åt för tidigt. Vi ska fortsätta den jobbpolitik som gjorde att Sverige kunde gå in i krisen med 350 000 fler jobb och en politik som hade halverat etableringstiden för nyanlända. Vi ska fortsätta skapa jobb genom att investera i det som bygger Sverige starkt och hållbart.

Men vi ska också fortsätta bedriva en jobbpolitik med många olika vägar som leder till jobb, för arbetslösa är inte en homogen grupp.

Några behöver fylla på sin kompetens eller helt ställa om och lära sig ett nytt yrke. I enlighet med partsöverenskommelsen införs därför ett helt nytt system för omställning samtidigt som utbyggnaden av Kunskapslyftet fortsätter.

För några kan det handla om att man behöver ta det där första, viktiga steget in på arbetsmarknaden. Därför tillförs mer resurser för att öka antalet extratjänster, introduktionsjobb och praktikplatser.

För andra handlar det helt enkelt om att komma i kontakt med rätt arbetsgivare. Därför tillför vi nya resurser till arbetsmarknadspolitiken samtidigt som antalet matchningstjänster ökar, för vi ger oss inte förrän alla som kan är med och jobbar Sverige ur krisen.

(Applåder)

Nu tas också de första stegen för att införa en familjevecka. Jag har förstått av rapporter i medierna att oppositionen känner viss tveksamhet. Jag tycker att det är en märklig debatt.

Det är ju faktiskt så att i Sverige är det inte särskilt många som kan komma och gå lite som de vill på jobbet när barnen har utvecklingssamtal eller förskolan är stängd för planeringsdagar. Och det är inte rimligt att en ambulanssjuksköterska, en polis eller en brandman ska behöva ta ut semesterdagar för att det är planeringsdag eller studiedag. Nu gör vi något åt det. Det här är en frihetsreform som kan göra det lite lättare i vardagen för alla föräldrar som jobbar och sliter i Sverige.

Herr talman! Pandemin har också visat på styrkan i en gemensam välfärd som vi alla är med och bidrar till när vi kan och som vi alla får del av när vi behöver det. Dag efter dag har läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och vårdbiträden gått till jobbet och slitit långa pass för att skydda äldre och riskgrupper och för att vårda dem som blivit smittade.

Men pandemin har också satt många av välfärdens problem i blyxtbelysning och dessutom skapat nya: patienter som fått sin vård uppskjuten på grund av corona och krångel med att komma i kontakt med sjukvård och äldreomsorg. Vi vet också att medarbetare har osäkra anställningar, dåliga arbetsvillkor och alltför få kollegor. På sikt riskerar detta att avskräcka unga från att söka sig till välfärdsyrkena, och detta i en tid när vi behöver fler välfärdsarbetare än någonsin.

Det var därför regeringen lade om politiken 2014, från stora skattesänkningar till stora investeringar i välfärden. Det var därför vi kompenenserade kommuner och regioner under krisen med tillskott som täckte deras minskade skatteintäkter flera gånger om. Och det är därför vi i årets budgetproposition skjuter till sammanlagt 23 miljarder kronor – för att corona-köerna i sjukvården ska betas av och för att arbetsvillkoren ska bli bättre och kollegorna fler. Det vinner vi alla på!

(Applåder)

Herr talman! För många har pandemin blivit en smärtsam påminnelse om vikten av starka socialförsäkringar. Det har också blivit uppenbart för fler att det finns revor i våra trygghetssystem som måste lagas. Nu tar vi flera viktiga steg för en tryggare sjukförsäkring som ger den ekonomiska trygghet som människor behöver för att kunna fokusera på att bli friska och ta sig tillbaka till arbete igen.

Men tryggheten ska också stärkas för den som har en funktionsnedsättning, en kronisk sjukdom eller en allvarlig skada som gör att man inte kan arbeta. Därför behöver vi göra en rejäl förstärkning av villkoren för dem som behöver sjuk- eller aktivitetsersättning. Dessutom tar vi äntligen bort den orättvisa högre skatten för funktionsnedsatta som Moderaterna införde under alliansåren. Den borde aldrig ha införts – om riksdagen vill kommer detta äntligen att bli historia!

(Applåder)

Herr talman! Det finns många pensionärer i Sverige som jobbat och gjort rätt för sig men ändå får en alltför låg pension. Nu får de äntligen ta del av det nya pensionstillägget. Men det finns också de som jobbat och slitit ett helt långt yrkesliv men vars kroppar säger nej före pensionsåldern. Samtidigt säger systemet att man ska fortsätta jobba. Detta är inte rimligt, och därför ska en ny trygghetspension införas så att den som närmar sig pensionsåldern och har nedsatt arbetsförmåga ska kunna få en ekonomiskt

rimlig levnadsstandard. Detta borde vara självklart för alla. De som har varit med och byggt det land vi är så stolta över ska kunna se fram emot en ålderdom i trygghet, inte i fattigdom.

Herr talman! Sverige ska vara ett tryggt land för alla, men där är vi inte i dag. Skjutningar, sprängningar, narkotikahandel och gängkriminalitet sätter just nu skräck i hela bostadsområden. Det handlar också om mäns våld mot kvinnor och den skamliga hederskulturen, som begränsar, skadar och i värsta fall dödar. Här finns inget utrymme för kompromiss. Brotten ska bort från våra gator, den som skjuter ska låsas in och gängkriminaliteten ska knäckas med hela den demokratiska rättsstatens kraft. Och mäns våld mot kvinnor ska stoppas.

Nästa år får polisen 2 miljarder kronor mer, och vi är mer än halvvägs mot målet om 10 000 fler polisanställda. Detta möts också upp med en kraftfull satsning på hela rättsväsendet, som fått mer att göra nu när utbyggnaden av polisen ger effekt. Trycket höjs också mot fusk och svarta pengar, och en ny myndighet för gemensamma utbetalningar ska inrättas så att vi kan upptäcka mer fusk.

Många poliser vittnar dock om det tröstlösa i att för varje gängkriminell som spärras in står någon yngre redo att träda in i hans ställe. Därför fortsätter vi stärka arbetet med att stoppa gängrekryteringen. Varje tolv-åring på glid som samhället kan fånga upp innan det blir för sent blir en potentiell rekryt mindre för gängen. Vi ska lyssna på polisen. Hela samhället måste vara med för att vi ska kunna strypa inflödet av unga männskor i kriminalitet.

Herr talman! Precis som vi kunde ta oss an pandemin tillsammans har vi alla möjligheter att möta andra samhällsproblem tillsammans. Den möjligheten vill regeringen ta, för vi ska inte bara tillbaka till hur det var tidigare. Vi ska ta Sverige framåt och bygga vårt samhälle starkare och mer hållbart än det var före pandemin.

Tack för att ni har lyssnat!
(Applåder)

Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Hur kunde det bli så här? Rekordmånga människor är nu långtidsarbetslösa och de flesta av dem helt lämnade i passivitet. Varannan invandrare är inte självförsörjd. Det är 675 000 i arbetsför ålder; det är Malmö gånger två.

Hur kunde det bli så att hälften av alla kvinnor känner sig otrygga i sitt eget kvarter? Nästan varje dag skjuts det i Sverige. Vi har flest dödsskjutningar i EU. Föräldrar begraver sina barn. Små barn hamnar i skottlinjen.

Herr talman! Jag undrar: Vad är finansministerns svar? Efter sju år i regering, sju år som ansvarig, är svaret budgetens stora satsning och Socialdemokraternas paradfråga, familjevecka? Är det svaret till alla de föräldrar som inte vågar låta sina barn gå till fotbollsträningen? Är det svaret till alla de mammor som har sett sina barn skjutas ihjäl?

(Applåder)

Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har ju precis lagt budgeten på riksdagens bord, så jag förstår att Elisabeth Svantesson inte har hunnit gå igenom alla budgettrader än. Men jag kan glädja Elisabeth Svantesson med att det finns fler reformer

än familjeveckan i budgeten, även om just familjeveckan är en reform som kommer att göra livet lättare för de poliser som också är småbarnsföräldrar.

Regeringen jobbar med tre områden när det gäller att knäcka gängen. Det första handlar om att ta stenhårda tag mot brottsligheten. Vi fortsätter utbyggnaden av Polismyndigheten och hela rättsväsendet. Det ska byggas fler häkten och anstalter. Vi har höjt straffen, och vi går nu vidare med ytterligare resurser för att kunna genomföra ny lagstiftning som innebär ytterligare hårda tag mot dem som är en del av gängbrottsligheten.

Den andra delen handlar om att stoppa nyrekryteringen till gängen. Här handlar det om att tydliggöra kommunernas ansvar för att jobba brottsförebyggande. Det handlar om att hjälpa fler personer ut ur gängkriminalitet och att förstärka kommunerna så att de kan ha fler socialsekreterare – för någon måste ju svara i telefonen när polisen ringer och har hittat en 14-åring i fel sällskap klockan fyra på morgonen.

Det tredje är att gå på pengarna. Pengar är ofta syftet med kriminaliteten, och här har vi lanserat ytterligare åtgärder som påbyggnad på en stor satsning som vi har gjort under längre tid för att skärpa straffen för dem som försöker att på felaktigt sätt komma åt våra skattepengar eller transfereringar som skulle gå till de svagaste i samhället samt för dem som ägnar sig åt skattefusk.

Vi jobbar alltså på alla dessa tre områden: ta hårdare tag mot gängbrottsligheten, stoppa nyrekryteringen och gå på pengarna.
(Applåder)

Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Allt handlar om prioriteringar. För ett par år sedan lade regeringen ett förslag om friår på riksdagens bord. Det blev bortplockat av flera oppositionspartier, och vi lade i stället pengar på välfärden.

Nu lägger regeringen fram ett förslag om ledighetsvecka. Jag inser att det säkert finns många familjer som vill vara lediga lite mer. Men jag möter väldigt många föräldrar runt om i Sverige som känner stor oro och inte längre kan skicka ut sina barn till lekparken. De vågar inte låta barnen gå till träningen själva. De föräldrarna vill se krafttag mot den organiserade brottsligheten. De vill se satsningar på polis och rättsväsen.

Faktum är att familjeveckan alltså kostar statsbudgeten ungefär sju gånger så mycket som satsningen på polisen i den här budgeten. Det är fakta. Det är en prioritering.
(Applåder)

Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Politik handlar om prioriteringar. Jag kan konstatera att den här regeringen har satsat dubbelt så mycket på polisen som alliansregeringen gjorde under sina åtta år. Nästa år satsar vi faktiskt mer än vad polisen själv har begärt. Vi har satsat 12 miljarder under de här två mandatperioderna. Alliansregeringen satsade 6 miljarder samtidigt som man sänkte skatten med 140 miljarder. Det säger något om Moderaternas prioriteringar när man väl är med och styr.

Likadant kan man titta på hur det är i Stockholm, där Moderaterna styr. Där sänker man skatten och satsar på elsparkcyklar i stället för att bygga ut socialtjänst, kuratorer och fältassistenter som skulle kunna stötta de

ungdomar som riskerar att dras med i de kriminella gängen. Så ser Moderaternas prioriteringar ut när de styr.
(Applåder)

Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Regeringen föreslår i budgetpropositionen att Sveriges internationella bistånd nästa år ska uppgå till en bra bit över 50 miljarder kronor. I min värld är detta pengar som hade behövts på hemmaplan, alltså i Sverige, för att stärka sjukvården, äldreomsorgen och inte minst pensionssystemet så att man i förlängningen ska kunna höja pensionerna.

Afghanistan har länge varit det enskilt största mottagarlandet vad avser svenskt bistånd. Regeringen har också meddelat att man avser att fortsätta med biståndet till just Afghanistan – detta alltså även efter talibanernas maktövertagande.

Så sent som i förra månaden kom en rapport från Expertgruppen för biståndsanalys. Gruppen har studerat biståndet och kommit fram till att biståndsmedel, alltså svenska skattepengar, i hög utsträckning har gått till mutor. I praktiken har biståndet bidragit till just den korruption som gjort myndigheterna i exempelvis Afghanistan så svaga och sköra.

Min fråga till finansministern är: Hur i hela friden kan det ligga i de svenska skattebetalarnas intresse att ge bort sina skattepengar till talibanerna i Afghanistan?

Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Självklart kommer biståndet till Afghanistan att förändras med ett annat styre i Afghanistan. Med detta sagt kan jag fortsatt se poänger med att till exempel stödja flickor för att de ska kunna gå i skolan.

Svenska biståndspengar gör just nu stor nytta i världen. De gör nytta för de människor som lever i mottagarländerna. Det ligger faktiskt också i vårt eget intresse.

Under coronapandemin har ju länder med svagare ekonomi inte haft samma möjligheter att stötta sin ekonomi som Sverige och andra utvecklade länder. Det gör att deras ekonomi har tagit väldigt mycket mer stryk än vår. Miljontals människor har kastats tillbaka i extrem fattigdom. Efter decennier då fattigdomen har minskat har vi nu sett ett tydligt trendbrott, och miljontals människor lever nu i extrem fattigdom. Då har vi naturligtvis som ett av världens rikaste länder all anledning att stötta de här människorna.

Detta ligger också i vårt eget intresse. Coronapandemin är ju inte någonting som bara pågår i Sverige, utan den finns över hela världen. Om vi inte kan stötta länder så att man kan vaccinera befolkningar runt om i hela världen riskerar vi att få nya mutationer som vaccinerna kanske inte är effektiva mot, och de kan komma till Sverige. Det ligger alltså i vårt eget intresse att säkerställa och stötta vaccination runt om i hela världen, och det är någonting som jag kommer att jobba mycket med i min roll som ordförande för IMFC, Internationella valutafonden. Det handlar om att se till att de länder som har ekonomiska förutsättningar hjälper till att stötta de länder som inte har det när det gäller just vaccination.

Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Nu är det väl inte primärt vaccin som vi har gett i bistånd. Jag tog Afghanistan som exempel eftersom det är det största mottagarlandet. Det är ju pengar som vi har gett – pengar som har spätt på korruption och andra problem.

Finansministern säger att biståndet kommer att förändras. Vi får ju höra lite olika saker beroende på vem bland regeringens företrädare vi pratar med. Vi får väl se vad det blir av det hela. Men faktum kvarstår ändå: Sverige ligger internationellt på den högsta nivån när det kommer till att ge bort pengar till länder på andra sidan jordklotet.

Man kommer inte ifrån att detta i grund och botten handlar om prioriteringar. Vår linje handlar om en successiv men inte total utfasning. Det blir gott och väl en halvering av det internationella biståndet, från dagens ganska exakt 1,0 procent av bni till 0,5 procent av bni enligt vårt förslag, det vill säga en halvering. Då har vi gjort en besparing på i storleksordningen 27 miljarder kronor på ganska kort sikt. Det är mer än vad det skulle kosta att exempelvis höja pensionerna med i genomsnitt 1 000 kronor i månaden för varenda pensionär i hela Sverige.

Den typen av jämförelse måste man ändå göra, tycker jag. Det speglar ju den prioritering som Socialdemokraterna har. Jag vill också vara tydlig med att vi inte delar den prioriteringen. Vi tycker att det är bättre att ge pengarna till landets pensionärer genom att stärka pensionerna än att ge bort dem till länder på andra sidan jordklotet.

Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tajmning, Oscar Sjöstedt, är centralt i politiken. Det handlar om att komma med förslag vid rätt tillfälle.

Självklart kan det finnas tillfällen då världens länder blir rikare och fler lyfts ut ur fattigdom. Då kan man diskutera storleken på biståndet. Men just nu, när miljontals människor kastas från en dräglig tillvaro ned i absolut fattigdom, är det läge för Sverige, ett av världens rikaste länder, att strypa biståndet? Vi har en pandemi där miljontals människor riskerar att bli sjuka och det finns risk för nya mutationer för att man inte har råd med vaccinering – är det då läge att halvera biståndet?

För mig framstår det faktiskt som precis lika dålig tajmning som när Sverigedemokraterna föreslog att man skulle dubblera momsen för restauranger mitt under pandemin, när krögare kämpade för överlevnad. Tajmning, Oscar Sjöstedt, tajmning!
(Applåder)

Anf. 10 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Sverige är kanske på väg ut ur pandemikrisen, men fortfarande befinner vi oss i en djup arbetslöshetskris. Enligt den senaste arbetskraftsundersökningen är det 454 000 personer som är arbetslösa, och säkert över 190 000 är långtidsarbetslösa.

De flesta bedömare – ja, de flesta man talar med ute i landet, skulle jag säga – säger att småföretagen nu måste få chansen att anställa. Det är ju småföretagen som skapar fyra av fem nya jobb. Nu måste vi få fokusera all vår kraft på att människor ska kunna få jobben tillbaka.

Min fråga till finansministern: Delar hon Centerpartiets uppfattning att man fortfarande kan sänka de rekordhögskatterna på jobb och företagande och på att anställa, trots alla sänkningar som har gjorts av Alliansen och av den här regeringen, så att man därigenom kan få fler jobb och mer resurser till välfärden?

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att välkomna Martin Ådahl till budgetdebatten. Det är väldigt trevligt att se dig här. Jag uppskattar Martin Ådahls ytterst genuina intresse för att fler människor ska komma i arbete, att vi ska få bukt med långtidsarbetslösheten och att det ska bli fler företagare som kan växa och anställa. Det är en ambition som jag helt och fullt delar.

I regeringens budget finns också viktiga satsningar för att fler långtidsarbetslösa ska komma i jobb. Det handlar om att vi bygger ut matchningstjänsterna, som jag vet att Martin Ådahl tycker är en förträfflig politik. Det handlar också om att vi ökar resurserna till introduktionsjobb, nystartsjobb och extratjänster. Det ska bli större möjligheter att utbilda sig till ett bristyrke. Det är en del av politiken för att fler ska komma i arbete.

Den andra delen är det faktum att vi har en budget som är väldigt omfattande – 74 miljarder – och som är en vitamininjektion i svensk ekonomi och gör att hjulen kan börja snurra snabbare. De gröna investeringar som vi gör, det faktum att man kommer att kunna anställa i skolan, sjukvården, äldreomsorgen och polisen tillsammans med de konsumtionsstimulanser som kommer av att vi sänker skatten för låg- och medelinkomsttagare gör att när hjulen börjar snurra finns det kunder till exempel för den som driver ett litet kafé och som därmed också kan få möjlighet att anställa.

Anf. 12 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret och för alla dessa varma ord om företagande. Det var trevligt att höra dem från finansministern. Men jag uppfattade inte riktigt svaret på min fråga. Är det så, herr talman, att man kan sänka skatten på jobb och företagande och därigenom faktiskt få – via fler jobb – mer resurser till välfärden, till välfärdens kärna, till polisen, till vården och till omsorgen?

Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det handlar om att arbeta med effektiva åtgärder. Här finns det goda möjligheter för småföretagare och alla andra företagare att anställa långtidsarbetslösa till väldigt subventionerade kostnader. Staten tar en inte oväsentlig del av arbetsgivaravgift och lönekostnader om man anställer någon som har varit arbetslös länge. Här finns alltså väldigt goda möjligheter.

Jag hoppas verkligen att Sveriges företagare tar dessa möjligheter. Trots att vi har varit mitt i en pandemi, där det har varit många arbetslösa inom till exempel hotell- och restaurangbranschen, ser vi nämligen att man har tagit hit okvalificerad personal för att arbeta i de sektorerna. Men jag hoppas verkligen att Sveriges företagare tar de möjligheter som finns att anställa de långtidsarbetslösa som finns här i Sverige.

(Applåder)

Anf. 14 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Ja, man kan fortsätta att sänka skatter ofinansierat och därmed öka den ekonomiska ojämlikheten, fortsätta underfinansiera välfärden och bidra till en politik med massarbetslöshet. Det reptricket har man nu hållit på med i många år, och resultatet är väldigt tydligt.

Men, herr talman, jag tänkte i huvudsak prata om sjukförsäkringen. Med Reinfeldt inleddes jakten på sjuka människor. Då var Socialdemokraterna mäkta upprörda. När de sedan kom till makten tog de beslutet att i stället förvärpa situationen. Sjuka människor lämnades i sticket. De omfattades inte av den sjukförsäkring som de hade betalat in till år efter år. När de blev sjuka gällde inte sjukförsäkringen. Sveket var hårt och grymt.

Ett grundkrav från oss, för att vi med våra väljares mandat ska stödja en budget vi inte ens har fått förhandla om, har varit att sjukförsäkringen fixas. Det har varit kravet för att vi ska kunna motiveras att frångå praxis och rösta på en annan budget än vår egen.

Det är bra att regeringen i stora delar har hörsammat våra krav. Äntligen har 14 år av kamp tillsammans med väldigt många andra gett resultat. Nu ändras regelverken. Ersättningsnivåer höjs. Äldre utslitna kan omfattas av försäkringen i stället för att lyfta pension i förtid. Försäkringskassans styrning förändras.

Nu har vi äntligen kommit till en vändpunkt, där synen på samhällets ansvar och på den trygghet vi kan förvänta oss ändras. Det är absolut nödvändigt. Tilltron till politiken urholkas av de svek som har varit.

Men ett annat svek jag kan se i den här budgeten är att nedskärningarna i välfärden fortsätter. De tillskott man ger är långt ifrån tillräckliga. Det är till exempel betydligt mer i skattesänkningar än i generella statsbidrag till vård, skola och omsorg. Det betyder att det fortsatt kommer att gå på sparlåga där ute.

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag uppskattar Ulla Anderssons engagemang för att vi ska ha en bra och trygg sjukförsäkring för alla som arbetar och sliter i Sverige. Jag tycker att det är bra att de förändringar som är med i den här budgeten, och som är resultatet av en utredning som regeringen har tillsatt eftersom vi inte tyckte att sjukförsäkringen fungerade som den skulle, nu kan bli verklighet. Vi kunde också gå före med några av dem i samband med coronakrisen. Och en av de första åtgärder som vi vidtog var att vi avskaffade stupstocken i sjukförsäkringen.

Vad gäller kommuner och regioner har vi både före och under coronakrisen och nu i budgeten tillfört tillfälliga satsningar för att hantera krisen, men vi har också långsiktigt och permanent höjt de generella statsbidragen. Kommuner och regioner har klarat krisen med gott ekonomiskt resultat. Bedömningen är att det ser bra ut för kommunsektorn också nästa år. Men sedan handlar det naturligtvis om vad det blir för regering efter nästa val, om det blir en regering som prioriterar att säkerställa tillräckligt med resurser i skolan, sjukvården och äldreomsorgen eller om det blir en regering som i stället prioriterar skattesänkningar för de rikaste.

Anf. 16 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Man kan väl då säga att det tog 14 år för Socialdemokraterna att komma till någon form av insikt i fråga om sjukförsäkringen. Det

är välkommet, men jag kan säga att det inte hade skett om inte väldigt många människor tillsammans hade kämpat för den förändringen.

Jag kan också konstatera att denna budget bidrar till att nedskärningarna kommer att fortsätta. Socialdemokraterna har liksom prioriterat att fortsätta med Centerpartiets skattesänkningar i stället för att prioritera välfärden. Det kommer att drabba hemtjänsten, vården och skolan. Varje krona i skattesänkning är faktiskt en krona mindre till mormors omsorg, till cancerpatientens vård eller till eleven i skolan. Det är faktiskt så det ser ut. Magdalena Andersson vet mycket väl att det behövs betydligt mer resurser. Det finns väldigt bra underlag att ta del av när det gäller detta.

Min sista fråga, herr talman, gäller fattigpensionärerna. Varför ska de fortsätta leva i fattigdom? Varför höjer ni inte garantipensionen? Varför är det viktigare att hålla ihop Pensionsgruppen än att satsa på de fattigaste pensionärerna?

(Applåder)

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill påminna Ulla Andersson om att, som sagt, en av de första förändringar vi gjorde när vi kom i regeringsställning var just att avskaffa stupstocken i sjukförsäkringen. Det gjorde vi dessutom i samarbete med Vänsterpartiet. Jag tycker att det var en bra reform. Vi har också tillsatt utredningar för att kunna laga de revor som har funnits i sjukförsäkringen. Och förslag i denna budget är bland annat att 1,2 miljoner fler svenskar ska kunna få ut 80 procent av sin lön när de blir sjuka. Det är en reform som jag är väldigt, väldigt stolt över.

Jag är också stolt över de stora tillskott som vi har gett till kommuner och regioner. Det betyder att de kommer att ha stora möjligheter att ha en bra verksamhet både i år och nästa år. Men självklart kommer vi i ett läge där man behöver prioritera efter ett val. Där är socialdemokraternas prioriteringar tydliga. Vi kommer alltid att sätta välfärden främst. Det är det vi har gjort de senaste åren. Det kommer vi att fortsätta att göra.

(Applåder)

Anf. 18 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Med bråkrör bak i bilen och medskickade svårlästa och disparata inköpslistor från Lööf och Dadgostar har den renoveringsansvariga finansministern fyllt ett stort lånesläp i byggvaruhuset för budgetfrågor – med lite, eller snarare mycket, av varje.

Ytskikten prioriteras framför grunden. Reformverktygen saknas, och de olika renoveringssmakerna gifter sig inte så väl – för att uttrycka det försiktigt. Men det verkar inte bekomma finansministern, som tycks mest angelägen om att öka privat och offentlig konsumtion med 74 miljarder och att behålla makten.

Men ska så mycket lånade pengar användas bör det inte bara ge stimulanser i dag utan också rusta Sverige starkt för i morgon och fixa grundläggande problem. Trots att så mycket spenderas på allt möjligt finns det ingen tydlig reformplan för jobben. Det saknas förslag för ökade drivkrafter att jobba och anställa så att långtidsarbetslösheten bryts eller så att ett extra pass lönar sig mer. I stället får vi en urholkning av arbetslinjen.

Inte heller finns det ett tillräckligt kraftfullt paket för att knäcka den gängbrottslighet som nu skjuter grundskott mot tryggheten. Och de nöd-

vändiga greppen saknas för att kapa de vårdköer som blivit närmast oöverblickbara och som håller människor tillbaka i smärtsam väntan på operation eller specialistvård. Det är förhoppningspengar i dysfunktionella system som gäller.

Jag vill fråga finansministern vem som enligt hennes uppfattning bär störst skuld för de här i mitt tycke uppenbara bristerna. Är det regeringen? Är det Vänsterpartiet? Eller är det Centerpartiet?

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed menar att vi inte tar hand om de grundläggande problemen, men jag tycker nog att det är ett problem att polisen och rättskedjan inte har tillräckligt med resurser och att det är viktigt att vi gör de satsningarna.

Jag tycker att det är ett problem att vi inte når våra klimatmål. Vi måste få ned våra utsläpp, och det tar vi tag i i den här budgeten.

Jag tycker att det är ett problem att nästan 200 000 är långtidsarbetslösa, och därför genomför vi stora satsningar för att människor ska komma i arbete.

Jag tycker också att det är ett problem att vi har coronaköer i sjukvården och att arbetsvillkoren i äldreomsorgen inte är tillräckligt bra. Det har vi också stora reformer för i den här budgeten.

Jakob Forssmed är framför allt oroad över att vi urholkar arbetslinjen. Jag antar att han tänker på det faktum att vi tar bort den skatteflyfta mellan sjukersättning och lön som infördes när Kristdemokraterna satt med i regeringen.

Min fråga till Jakob Forssmed är: Kommer Kristdemokraterna att stötta att vi tar bort den här skatteflyftan, den så kallade funkisskatten, som betalas till exempel av personer som har en medfödd funktionsnedsättning som gör att man inte kan arbeta, eller kommer ni att ta bort den i er budget?

Anf. 20 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Faktum är att polisen underfinansieras år tre i den här budgeten. Ni gör inte tillräckligt långsiktiga satsningar så att polisen ska våga växa också kommande år. Det är problematiskt. Det finns också myndigheter, till exempel tullen och kustbevakningen, som kraftigt underfinansieras i den här budgeten och får alldeles för lite för att göra sitt viktiga arbete.

Vad gäller jobben är det en historiskt hög långtidsarbetslöshet. Det räcker inte att konstatera det och tycka att 200 000 arbetslösa är ett problem. Det måste ju fram reformer. Det räcker inte med att säga ”jobben, jobben, jobben”. Man måste genomföra reformerna, se till att det lönar sig att arbeta, öka drivkrafterna och göra en sådan enkel åtgärd som till och med Arbetsförmedlingen efterlyser nu, nämligen att kraftigt förstärka och kanske tidigarelägga nystartsjobben. Det saknas nämligen åtgärder för den som har varit borta i åtta men inte tolv månader. Här har vi stora risker för att långtidsarbetslösheten biter sig fast.

För att svara på frågan: Ja, Kristdemokraternas budget kommer också att innehålla förstärkningar för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning.

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! När alliansregeringen pratade om arbetslinjen var det framför allt jobbskatteavdragen man menade, och just den här skatteklöftan var en av de stora idéerna bakom hur man skulle öka drivkrafterna för arbete.

Jag är väldigt glad över att Kristdemokraterna har tänkt om och också ser denna orättvisa som infördes med Kristdemokraterna vid makten. Den har fått pågå alltför länge.

Vad gäller polisen kan jag bara konstatera att polisen nästa år får mer än de har begärt. De har också goda planeringsförutsättningar när vi ger dem ytterligare resurser även för 2023.

Det är klart att det handlar om prioriteringar, och den här regeringen har prioriterat polisen. Sanningen är att vi har lagt dubbelt så mycket på polisen de senaste åtta åren jämfört med vad Kristdemokraterna gjorde när man satt i alliansregeringen. Politik handlar om prioriteringar.

(Applåder)

Anf. 22 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Finansministern har nu varit finansminister i sju år, och många av de problem som vi ser i Sverige med klan- och gängkriminalitet, dåliga resultat i skolan, problem i vården och elkris har finansministern ju ett väldigt stort ansvar för. Det är sju år av en politik som inte har fört Sverige åt rätt håll och framför allt med en regering som inte har kunnat ta itu med de problem som Sverige har.

Den viktigaste insatsen vi kan göra för att lösa en del av problemen när det gäller bidragsberoende och kriminalitet är att satsa på skola och utbildning, att se till att alla våra barn och ungdomar har en riktigt bra skola som gör att man kan känna trygghet inför den framtid man har.

I skolan i dag ser vi att det är stökigt. Det är för många som inte kan läsa, skriva och räkna. Vi ser en coronageneration i skolan med elever som har suttit framför datorn i stället för att träffa en lärare i klassrummet. Vi hör om lärare som är förtvivlade över läget och som pratar om besparingskrav i skolor runt om i vårt land.

Var sjätte elev saknar behörighet för att komma in på gymnasiet – var sjätte elev! Det här har legat konstant under alla år som Magdalena Andersson har varit finansminister, så det är inget specifikt för just det här året.

Var sjätte elev saknar alltså behörighet. I det läget väljer regeringen att sänka kraven för att komma in på gymnasiet. Man sänker ribban som eleverna ska kunna hoppa över för att komma in på gymnasiet. Vilket problem löser det? Varför vill ni sänka kunskapskraven i skolan? Varför vill ni införa flumskolan igen?

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag uppskattar Mats Perssons engagemang för skolan. Här har vi ju också kunnat samarbeta bra under mandatperioden med viktiga satsningar på skolan, till exempel likvärdighetsbidraget. Här har Liberalerna verkligen bidragit till politiken och de satsningar som vi har gjort på skolan.

Jag skulle gärna satsa ännu mer på skolan. Vi kanske skulle göra en deal här på en gång, Mats Persson, som vi kan få med andra partier på. För

Liberalerna var det oerhört viktigt att man avskaffade värnskatten, och det har vi också gjort. Det var en förutsättning för januariavtalet.

Det är 6 miljarder som man i stället skulle ha kunnat satsa på skolan. Om Mats Persson nu tycker att det är så viktigt med mer resurser till skolan, vilket även jag tycker, kan vi då på en gång göra en deal och försöka få med oss de andra på att återinföra värnskatten och lägga vartenda öre på att barnen ska få lära sig mer i skolan?
(Applåder)

Anf. 24 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Nu såg vi socialdemokratisk konst igen. Efter sju år vid makten – skyll alltid på någon annan! Sju år vid makten – det är alltid någon annans fel. Det är den melodin vi alltid har hört, och det är den melodin vi hör än en gång.

Efter att bara ha läst lite kort i den här budgeten i dag kan jag hitta en rad områden där jag tycker att regeringen ströslar ut pengar som skulle vara mycket bättre att ha i skolan på andra saker. Vi kan ta den så kallade familjeveckan som ett exempel eller, för att ta ett annat exempel, att skattebetalarna ska subventionera den som väljer att vara med i facket.

Det finns gott om resurser i Magdalena Anderssons budget som vi borde satsa på skolan. Det som oroar mig är att ni vill sänka höjdhoppsribban när vi borde se till att inget barn lämnar grundskolan utan att kunna läsa, skriva och räkna. Men ni vill i stället sänka kraven och införa flumskolan igen. På vilket sätt gör det Sverige bättre?

Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det kanske är läge för Mats Persson att ta ansvar för sin politik och för sina prioriteringar, för vad var det som var viktigast för Liberalerna när det väl kom till kritan? Vad var det för någonting som var allra viktigast när man förhandlade januariavtalet? Var det barnen i skolan?

Nej, det var att höginkomsttagarna, de svenskar som har de allra högsta inkomsterna, skulle få en rejäl skattesänkning på flera tusen i månaden. Det var det som var prioriteringen.

Ta ansvar, liberaler, för er politik! Det är höginkomsttagarna, inte barnen i skolan, som ni prioriterar när det verkligen gäller.
(Applåder)

Anf. 26 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vi är många som älskar Sverige. Vi känner tacksamhet över att få leva här och tacksamhet över den frihet vi har.

Vi gläds åt de lärare som varje dag lyfter elever. Vi imponeras av den vårdpersonal som väldigt ofta gör skillnad på liv och död, och vi uppskattar alla de poliser som ofta utsätter sig själva för fara för att skydda oss andra. Vi känner stolthet över Sverige – och stolthet över de företagare som för hundra, femtio eller fem år sedan vågade tro på sin idé och anställa andra. I många fall har de blivit världsledande.

Herr talman! Sverige är i grunden ett av världens bästa länder att leva i och ett hemland att vara stolt över. Men jag är djupt oroad över vad som händer i Sverige nu, herr talman, och jag är inte ensam. I mina samtal med män och kvinnor, killar och tjejer runt om i landet hör jag oron – ibland

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

ilskan – och dessutom en uppgivenhet som ofta tar över. Mycket av det fina och fantastiska som Sverige är hotas nämligen nu, bit för bit.

Den allra viktigaste uppgiften en regering kan ha – att skydda sina medborgare – är den uppgift som den här regeringen har misslyckats allra mest med. Människor skjuts ihjäl. *Barn* skjuts ihjäl. Det är en bottenlös tragik, och för den utvecklingen bär den här regeringen ett mycket stort ansvar. Det går inte att skylla på någon annan.

Herr talman! Vi moderater ser att det måste bli ordning på Sverige igen. Härommånaden kom Brårappen som visade det som inte är någon överraskning, nämligen att invandrare är överrepresenterade i brottsstatistiken. Men det som däremot inte ger så många rubriker är att många invandrare också utsätts för brott.

Det handlar om kvinnor och män som bor granne med mördare och gängkriminella. Det handlar om människor som riskerar att få bilen uppehållad eller butiken sönderslagen. Det handlar om barn som vaknar mitt i natten, livrädda, för att det skjuts utanför deras fönster. Det handlar om föräldrar som tvingas begrava sina barn. Det är där vi är nu, i Sverige 2021. Fatima, som bor i Järva här i Stockholm, intervjuades i tv. Hon berättade att hon inte längre känner någon trygghet alls. Hon vågar inte släppa ut sina döttrar att leka ensamma, för hon är så rädd att de hamnar i skottlinjen.

Vi är många mammor och pappor här inne; det ser jag. Försök sätta er in i hennes situation! Sedan tycker jag att ni ska svara på den här frågan: Om hon får välja, är det en familjevecka hon och de andra mammorna i Järva vill ha? Vad ska föräldrar runt om i Sverige med en ledighet till om deras barn inte ens kan gå till lekparken eller fotbollsträningen själva? Jag är övertygad om att de allra flesta väljer trygghet före mer ledighet. Finansministern gör dock en annan bedömning i den här budgeten.

Moderaterna har lagt en mängd förslag på riksdagens bord som skulle kunna vända den här utvecklingen och göra Sverige tryggare, och vad finansministern än säger i sitt anförande och sina repliker är det förslag som Socialdemokraterna har röstat nej till. Vi har exempelvis lagt fram förslag för att stoppa gängen, men man har röstat nej till att fördubbla straff och röstat nej till att låta polisen avlyssna preventivt. Man har röstat nej till system med anonyma vittnen, och man har röstat nej till visitationszoner. Man röstar också nej till att göra det straffbart att vara med i dessa kriminella gäng. Allt det där som behövs för att få ordning på Sverige har Socialdemokraterna och regeringen röstat nej till.

Herr talman! Den budget vi debatterar här i dag har inte ens ambitionen att lösa samhällsproblem. Den kommer inte att få ordning på Sverige. Ambitionen verkar mest vara att få ordning på en del samarbetsproblem. Med en budget på 74 miljarder borde man som skattebetalare ändå kunna förvänta sig att regeringen prioriterar de absolut största samhällsproblemen – att stoppa det brutala gängvåldet och trycka tillbaka den rekordhögsta långtidsarbetslösheten.

Herr talman! Verkligheten är finansministerns värsta fiende. Det går nämligen inte att komma ifrån att Sverige sedan 2014 är ett av de två länder i EU där arbetslösheten har ökat. I alla andra länder har den minskat. I stället för lägst arbetslöshet i EU har vi nu en av de absolut högsta. Aldrig har så många människor varit långtidsarbetslösa i Sverige som nu.

Det här är människor som betalar ett högt pris för regeringens misslyckade jobbpolitik. Arbetslöshet kostar nämligen. Först och främst kostar den för den som är arbetslös, såklart – den som lämnas i passivitet, som inte har en egen lön och som inte får komma ut på arbetsmarknaden. Men den kostar också statsfinanserna. Jag har sagt det förr, herr talman, men jag vill upprepa det här i kammaren: Hade arbetslösheten i Sverige bara utvecklats som snittet i EU sedan 2014 hade de offentliga finanserna varit 42 miljarder kronor starkare. Det motsvarar 88 000 undersköterskor. Arbetslöshet kostar.

Man kan fråga sig om det är någon här inne som tror att vi nu, med den åttonde budgeten, ska få ordning på Sverige till slut. Är det någon som på allvar tror att ett år till med exakt samma politik – den som har lett till den situation vi nu befinner oss i – kommer att vända utvecklingen? Självklart blir det inte så, och särskilt inte när den största posten i hela budgeten går till att betala mer pengar till dem som inte jobbar i stället för att se till att det skapas fler jobb också för dem som står utanför arbetsmarknaden. Arbetslinjen monteras ned, och det vet vi är ett väldigt bra recept om man till slut vill montera ned även välfärden. Det är nämligen arbetslösheten som hotar välfärden.

Herr talman! Nyligen kunde vi i en av kvällstidningarna läsa om en sexbarnsmamma från Somalia som tidigare försörjde sig på bidrag. Då fick hon 32 000 kronor i månaden. Nu jobbar hon med skogsröjning, och i slutändan får hon lika mycket pengar som när hon inte arbetade. Det är beundransvärt att hon ändå jobbar, och många gör det. Men det är inte så konstigt att varannan invandrad person i arbetsför ålder inte är självförsörjande. Bidragssystemen har sparat ur.

Det är därför vi moderater vill införa ett bidragstak. Det ska inte gå att stapla olika bidrag på varandra till den grad att det inte lönar sig att jobba. Det är rätt, och det är rättvist. Det är en fråga om moral. Men regeringen säger nej. Den låter detta fortsätta.

Herr talman! Om några veckor kommer vi i Moderaterna att presentera vår budget, och jag kan lova er följande: De skattepengar som regeringen lägger på mer ledighet för vissa tänker vi i stället använda till ökad trygghet för alla.

Vi kommer att lägga fram förslag här i kammaren som kan halvera långtidsarbetslösheten på tre år. Vi kommer att lägga fram förslag om språkrav, bidragstak och krav på att göra sig anställbar. Vi kommer att lägga fram förslag om sänkta kostnader för att anställa. Vi kommer att se till att Sverige kan växa från norr till söder och att det går att vara företagare i både Stockholm och Haparanda. Vi kommer att sänka skatter för företag så att jobben blir fler, och vi kommer självklart att se till att skatten sänks för pensionärer.

Herr talman! Moderaterna är partiet för den som jobbar, den som vill jobba och den som har jobbat. Moderaterna är det parti som vill upprätta trygghet i Sverige igen. Vi är nämligen övertygade om att det går att få ordning på Sverige igen.

(Applåder)

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! I budgeten föreslår regeringen förbättrad ekonomisk trygghet för pensionärer och ensamstående föräldrar. Samtidigt höjer vi

taket i sjukförsäkringen så att 1,2 miljoner fler svenskar får ut 80 procent. Dessutom ger vi en rejäl förstärkning till alla i Sverige som är funktionsnedsatta, kroniskt sjuka eller har en allvarlig skada som gör att de inte kan arbeta. Det handlar om människor som lever med väldigt små marginaler och inte kan unna sig mer än det absolut nödvändigaste.

Det är också så att Moderaterna, när man styrde, införde en skatteflyfta för just dessa personer som innebär att en del funktionsnedsatta får betala tusentals kronor mer i skatt än löntagare.

Nu föreslår vi en rejäl höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen samtidigt som vi föreslår att den orättfärdiga funkisskatten slopas en gång för alla. På Elisabeth Svantesson låter det som att Moderaterna kommer att försöka stoppa dessa nödvändiga och efterlängttade tillskott. Jag måste därför ställa ett par frågor till Elisabeth Svantesson.

När vi gick ut med detta var det en moderat riksdagsledamot som avfärdade alla funktionsnedsatta som inte kan arbeta, kroniskt sjuka och människor som har fått en allvarlig skada som gör att de inte kan arbeta som bidragstagare. Står Elisabeth Svantesson bakom detta uttalande?

Jag vill också fråga om Moderaterna kommer att föreslå att funktionsnedsatta och kroniskt sjuka ska fortsätta att betala högre skatt än vanliga löntagare. Elisabeth Svantesson säger ju att Moderaterna ska vara partiet för dem som vill jobba. Betyder en högre skatt med den logiken att Moderaterna menar att problemet med funktionsnedsatta är att de inte vill jobba?

Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! I den här budgeten läggs förslag motsvarande drygt 10 miljarder till människor som inte jobbar. Jag tycker att det är ganska rimligt att just den skatt som finansministern lyfter upp ändras, för detta är personer som antagligen inte kommer att kunna jobba – de har gått i pension. Det bekymrar mig inte.

Det som bekymrar mig är att man på punkt efter punkt i sjukförsäkringen går tillbaka till en politik som vi såg i början av 2000-talet. Vi minns när 140 människor förtidspensionerades varje dag – 10 av dem var under 26 år. Det urholkade välfärden och statsfinanserna, och det lämnade människor helt passiva. Människor gömdes och glömdes i statistiken.

Man kan ju undra vem som var arkitekten bakom denna politik. Arkitekten bakom politiken där 140 personer förtidspensionerades varje dag står här i kammaren. Magdalena Andersson jobbade då som statssekreterare åt Göran Persson. Hon är en av arkitekterna bakom den politiken, och då är det kanske inte så konstigt att den politiken nu kommer tillbaka. Det oroar mig, herr talman.

(Applåder)

Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag förstår att det oroar Elisabeth Svantesson. Det var ju en viktig reform för Moderaterna att de förtidspensionerade – alltså de med sjuk- och aktivitetsersättning – skulle ha dåliga villkor och låg ersättning och betala högre skatt. Det var också viktigt att människor skulle kastas ut ur sjukförsäkringen. Man kallade det arbetslinjen, men i praktiken handlade det om att sänka skatten för höginkomsttagare och låta vanligt folk stå för notan.

Jag förstår att Elisabeth Svantesson är bekymrad när vi nu vill förstärka skyddet för vanligt folk. Det går ju stick i stäv med Moderaternas politik att bara gynna de starka, friska och välavlönade.
(Applåder)

Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det var viktigt för Moderaterna att människor som gömdes och glömdes i statistiken blev synliga igen och att människor som var långtidssjukskrivna skulle få rehabilitering och hjälp att komma tillbaka. Detta var – och är – viktigt för oss moderater.

Det är också viktigt att vi värnar de system som vi har. Det blir lite märkligt med en finansminister som under sin egen tid har sett till att väldigt många har utförsäkrats – många fler än under Alliansens tid. Jag noterar att finansministern tycker om att prata om alliansåren.

Det bekymrar mig, än en gång, att arkitekten bakom att 140 människor förtidspensionerades varje dag nu återigen vill ge sig på sjukförsäkringen på det här sättet.

Slutligen: Om den här skatten – den så kallade funkisskatten, som jag i grunden tycker att det kan vara helt rimligt att ändra på – är det viktigaste för finansministern borde hon väl inte ha prioriterat att ta bort värnskatten före just den?

(Applåder)

Anf. 31 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tänkte inte ställa några frågor till Elisabeth Svantesson om vad alla gjorde på 90-talet, utan jag tänkte faktiskt hålla mig till det som händer här och nu.

Jag lyssnade noggrant på Elisabeth Svantessons anförande. Där var det lite företagande i början och kanske lite företagande på slutet. Men vad har hänt med Moderaternas tro på entreprenörskapet, småföretagarna och möjligheten att bygga Sverige igen nu när det behövs som mest? Så många företag har förötts under denna pandemi. Nu behöver de växa igen. De behöver få alla möjligheter att ta tillbaka jobben.

Vart har denna tro tagit vägen? Var finns tron på de små företagen på landsbygden som ska lyfta små orter? Jag hörde många dystra ord, och de var sanna. Men jag hörde också en total brist på tro på de många småföretag där ute som ska rädda oss ur den här krisen.

Jag undrar också, Elisabeth Svantesson, om det härmed är slut på att samarbeta med Vänsterpartiet mot det ena borgerliga förslaget efter det andra bara för att förslaget råkar komma från en annan koalition än den ni just nu vill byta till eller därför att ni till varje pris vill komma till makten. Är det färdigt med att gång efter annan rösta tillsammans med Vänsterpartiet när de ber er att gå emot er linje?

Jag har ytterligare en fråga. Det pratas mycket om arbetslinjen och om bidrag. Det finns ett parti, vid sidan av Vänsterpartiet, i den här kammaren som är nästan lika förtjusta i bidrag, och det är detta parti ni nu ska samarbeta med. Detta parti har andra aspekter i sin politik som det finns all anledning att ta avstånd från. Hur tänker ni stå upp mot den icke-borgerliga och bidragsvänliga politik som det partiet står för?

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 32 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det var väldigt många frågor. Jag ska göra mitt bästa för att besvara några av dem.

I dag diskuterar vi ju regeringens budget. Min kritik där är att man inte prioriterar det viktiga, nämligen att trycka tillbaka långtidsarbetslöshet och pressa tillbaka otrygghet.

Vi återkommer självklart med vår egen budget för hur Sverige kan växa, hur långtidsarbetslösa kan komma tillbaka och hur företag ska kunna växa och bidra till tillväxt. Men jag undrar lite grann var Martin Ådahl har befunnit sig de senaste två åren. Under pandemin har Moderaterna varit pådrivande i riksdagen för att rädda så många jobb och företag som det bara har gått. Ibland har vi gjort detta tillsammans med Centerpartiet, och ibland har vi gjort det med andra. Vårt fokus har varit att se till att företag och jobb räddas.

Vi står upp för företagen, oavsett om de är små eller stora. Jag nämnde i början av mitt anförande stoltheten över alla de företag som har vuxit fram – för 100, 50 eller 5 år sedan. De har anställt många. De har gjort stor nytta och gör fortfarande enorm nytta, både i Sverige och i världen. Vi kommer alltid att stå på jobbskaparnas sida; det behöver Martin Ådahl inte alls vara bekymrad över.

Jag förstår dock att det är jobbigt nu. Det är jobbigt att vara centerpartist när man har bestämt sig för att inte prata med alla partier. Man vill inte prata med det parti tillsammans med vilket man faktiskt har släppt fram den här regeringen.

Nu är det en budget som ska läggas fram. Man vet inte riktigt vilken knapp man ska trycka på. Jag kan bara ge ett tips till Centerpartiet och Martin Ådahl: Det kommer att finnas en budget som har rätt inriktning vad gäller jobb, företagande, landsbygds politik och trygghetsfrågor. Martin Ådahl och Centerpartiet är varmt välkomna att ansluta sig till den budgeten.

(Applåder)

Anf. 33 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag noterar att det inte gick att svara på de här frågorna.

Det är bra att ni har samarbetat med oss genom hela krisen – det är fantastiskt! Men man kan verkligen fråga sig varför det är så omöjligt att samarbeta över blockgränserna även efter och på väg ut ur krisen för att hjälpa företagen och att faktiskt – som i Tyskland – sträcka ut handen och tillsammans komma överens om denna stora och viktiga vändning i svensk ekonomi. I stället gör man upp med Vänsterpartiet om att stoppa borgerliga förslag som gynnar företagen och anställningarna och gör tydligen upp med SD – vi vet inte på vilket sätt och i vilken form – som inte alls står bakom arbetslinjen så som vi är beredda att göra.

Jag förstår inte varför det är så svårt att svara på de frågorna, herr talman.

Anf. 34 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Martin Ådahl kanske syftar på att vi i januari 2020 stoppade friåret tillsammans med Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna och lade pengarna på välfärd. Bland annat sa vi nej till

ett ingångsavdrag som Centerpartiet på den tiden drev, och inte heller något annat parti stödde det av väldigt förklarliga skäl; det var dålig politik.

Martin kan vara helt lugn med att vi, vad jag tänker nu, inte ska budgetförhandla med Vänsterpartiet, för de har ju liksom redan bestämt sig för, som jag ser det, att rösta på Socialdemokraterna. Martin Ådahl verkar ju vara mer tveksam till att rösta på deras budget. Därför vill jag naturligtvis välkomna honom att noggrant läsa igenom den budget som vi tar fram och se om inte det är en bättre politik för Sverige.
(Applåder)

Anf. 35 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Man kan väl lugnt konstatera att en nationalkonservativ politik för Sverige skulle vara helt förödande.

I Sverige har kroniskt sjuka och funktionsnedsatta under lång tid fattigjorts. De ideologiska ingångarna i det tycks vara att om de kroniskt sjuka och funktionsnedsatta inte har det så bra ekonomiskt kommer de inte att vilja vara sjuka eller funktionsnedsatta utan i stället börja arbeta. Ni hör ju hur tokigt det låter, men det är ju faktiskt det som har utformat politiken. Det finns i Moderaternas tankevärld och i deras politik.

Nyligen kunde vi höra en upprörd Elisabeth Svantesson i tv. De reformer som Vänsterpartiet krävt och som finns med i vår budget innebär att man ska stärka kroniskt sjukas och funktionsnedsattas ekonomi, bland annat genom att höja sjukersättningen och ta bort den förödande skattekllyftan. Då säger Elisabeth Svantesson att gör man detta kommer arbetslinjen att urholkas och långtidsarbetslösheten att öka. Och så tror man nog om man har svalt de nyliberala ekonomiska teorierna.

Moderaterna har genom åren presenterat reform efter reform för att jaga sjuka, funktionsnedsatta och kroniskt sjuka. Det är sida upp och sida ned med besparingar och nedskärningar. Inte en enda reform har man lagt fram för att de välbeställda ska bidra mer till samhällsbygget. Jag undrar varför.

Kommer nu Moderaterna att ta bort de förbättringar för sjuka människor som finns med i regeringens budget? Vad säger i så fall Elisabeth Svantesson till den ME-sjuka, den psykiskt sjuka eller den som har slitits ut i sitt arbete och inte får omfattas av sjukförsäkringen?
(Applåder)

Anf. 36 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Precis som jag har sagt i tidigare replikskiften ser jag med oro på helheten av den här budgeten.

Vi ska gå igenom varje enskild del. Men att man lägger drygt 10 miljarder mer på arbetsföra personer som inte arbetar, utan att egentligen ha någon plan för hur människor ska komma tillbaka, få rehabilitering och ha tydliga tidsgränser, oroar mig. Det är ju en politik som vi har provat, och den fungerade inte.

Jag kan konstatera att Ulla Andersson inte riktar särskilt stor kritik mot den socialdemokratiska regeringens politik som de senaste åren har gjort att enormt många människor blivit utförsäkrade, långt många fler än innan regeringen tillträdde.

Jag tror på en politik som ser människor, hjälper människor tillbaka, ger människor det stöd de behöver och där myndigheter fungerar tillsammans. Det gör de ju inte nu med den här regeringen. Det är ett problem.
(Applåder)

Anf. 37 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Elisabeth Svantesson kanske inte lyssnade på min replik på Magdalena Anderssons anförande, men den går säkert att ladda ned, så att säga.

Elisabeth Svantesson säger här att Moderaterna vill hjälpa människor. Det låter ju vackert. Men vad innebär det i praktiken? Jag tror att det var nedskärningar med 12 miljarder på sjuka människor i er budet. Var det inte det ni lade fram förra hösten? Ni skulle också avskaffa det tillfälliga undantaget från karensavdraget, som gjorde att sjuka människor inte skulle behöva gå till jobbet under pandemin. Det var ni också emot. Ni föreslog stora nedskärningar i arbetslöshetsförsäkringen mitt under en tid av massarbetslöshet.

Elisabeth Svantesson, precis som jag, vet ju dessutom att stora skattesänkningar är en väldigt mycket mer ineffektiv politik än stora offentliga investeringar för att pressa ned arbetslösheten.

Jakt på sjuka människor, funktionsnedsatta och kroniskt sjuka verkar vara Moderaternas prioriteringar, och välbeställda ska gödas hej vilt.

Anf. 38 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Ulla Andersson heller har lyssnat på mig. Vi får väl lyssna på varandra lite längre fram, som sagt var.

För mig kommer människor alltid att stå i fokus för politiken. Människor som har förmåga, arbetsförmåga, lite eller mycket, ska få vara med och bidra efter just den förmågan.

Just nu har vi nästan 200 000 människor som är långtidsarbetslösa. Två tredjedelar av dem är i passivitet – ingen aktivitet.

Just nu har vi också människor som är sjukskrivna och som inte får den hjälp och det stöd som de behöver från myndigheterna. Det finns det väldigt många vittnesbörd om. Jag kommer inte att lämna och glömma människor i statistik. Jag vill att människor ska få hjälp att komma tillbaka utifrån den förmåga man har, vare sig man är långtidsarbetslös eller långtidssjukskriven. Det är mitt fokus, herr talman.

(Applåder)

Anf. 39 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Klimatpolitik har fått ett dåligt rykte. Det uppfattas ofta som någonting tungt och tråkigt, när det faktiskt är fullt av glädje. Det börjar märkas nu i politiken att det är populärt med klimatpolitik när det är dags för invigningar. Då flockas representanter från alla riksdagens partier. Exempelvis när vi nu har den första stenen ställd utan kol framme stöttar alla självklart Industriklivet, som har gjort det projektet möjligt.

Ett parti som nu har gått ut på den klimatpolitiska scenen är Moderaterna. Med anledning av detta har jag två frågor som båda handlar om effektivitet – ett ämne som jag uppfattar att Elisabeth Svantesson uppskattar.

Den ena frågan är om stöden till företag är mer eller mindre effektiva beroende på hur stora företagen är. Den andra är en väldigt enkel fråga: Är koldioxidskatt en effektiv åtgärd eller inte?

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 40 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! När det gäller Industriklivet vet jag inte riktigt vad Karolina Skog är ute efter. Det är ett initiativ som vi har stött från början. Jag tycker att det är väldigt bra och positivt att industrin i Sverige är så i framkant i en grön omställning. Här kan politiken vara med och bidra och göra skillnad, så det här har vi från början varit positiva till och i några budgetar till och med, tror jag, har stärkt mer än vad regeringen har gjort.

De globala utsläppen måste definitivt minska. De behöver också minska i Sverige, och det är vi ju helt överens om. Då behöver vi ha en effektiv politik.

Jag vet inte om detta var svaret på frågan, men det är definitivt så. Det kommer väl en följdfråga kan jag tänka mig. Det ser ut som att Karolina Skog är på väg med den, så var så god!

Anf. 41 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Att många partier gillar Industriklivet är tydligt. Det presenterades av Miljöpartiet, och sedan har många anslutit sig. Det är trevligt. Men det konstiga är att de stöd som vi riktar till mindre företag, de företag som håller på att växa fram och ännu inte har en dominerande ställning på marknaden, av någon märklig anledning som jag inte förstår, men som Elisabeth Svantesson kanske kan förklara för mig, klassas som ineffektiva. Det vill säga att pengar till stora företag är bra, att pengar till mindre företag med exakt samma utformning är dåligt. Jag vill gärna förstå detta.

Min andra fråga ska jag tydligen specificera. Jag skulle vilja höra om en nationell policyskatt är att anses vara effektiv miljöpolitik eller inte.

Anf. 42 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Vi har skatt på utsläpp i Sverige, men det vore bättre om den var global. Jag är inte klimatnationalist utan tror på en politik där hela världen hjälps åt att få ned utsläppen.

Jag förstår faktiskt inte den första frågan. Det kan hända att jag har missat något som Karolina Skog har läst någonstans i någon av våra budgetar; jag vet inte. Jag tycker att det ska vara effektivt jämt; det är min grundinställning.

Klimatpolitiken behöver generellt vara mer effektiv. Därför blir jag så förvånad över Miljöpartiet. Man vill ha fossilfri el men säger nej till kärnkraft, man vill ha elbilar men bygger alldeles för få laddstolpar, man vill elektrifiera industrin men vägrar förkorta tillståndprocesserna, man vill ha batterier men säger absolut nej till att bryta mineral och man vill ha biobränslen och bygga hus i trä men inte bruka skogen. Det tycker jag är ineffektiv klimatpolitik.

(Applåder)

Anf. 43 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Det var inte länge sedan regeringen avsattes av Sveriges riksdag i och med att riksdagen uttalade att den saknade förtroende för regeringen, men genom understöd av sitt lydparti Centern lyckades man återkomma med minsta möjliga marginal.

I samband med detta uttalade regeringschefen ett hot och ställde en så kallad kabinetsfråga rörande budgetpropositionen. Får han inte igenom sin budget avgår han en gång till, löd hotet. I min värld är ett hot förknippat med något påtagligt negativt. Men regeringschefens avgång är ju för alla sunt tänkande människor förknippat med något oerhört positivt, så hur effektivt detta hot var kan diskuteras.

Nu har regeringschefen valt att avgå ändå, och så småningom får vi se om Centerpartiet vill fortsätta att vara ett socialdemokratiskt vasallparti.

Herr talman! Nu när regeringen har avlämnat sin budgetproposition till riksdagen vill jag meddela min och Sverigedemokraternas beredvillighet att fälla densamma och alltså eventuellt och förhoppningsvis även regeringen, i tangentens riktning. Vi måste nämligen så fort det över huvud taget är möjligt byta ut denna skadliga regering som fullständigt tappat kontrollen.

Låt mig ta ett exempel från sommarens nyhetsförmedling: Cementa på Gotland. Cementas kalkbrytning, som i princip förser resten av Sverige med cement och betong, hotas av total nedläggning av det enkla skälet att regeringen inte har någon vettig industripolitik. Officiellt heter det att det är en tillståndsprocess som hanteras av domstol och att regeringen inte kan invända, men alla förstår likväl att det är en politisk process, påhejad inte minst av Miljöpartiet.

På samma sätt, fast helt inverterat, hade regeringen absolut möjlighet att ingripa och ändra beslut för att tillåta utbyggnad av Preems raffinaderi i Lysekil för ganska exakt ett år sedan. Då hade man den möjligheten; nu har man det inte.

Det handlar inte om juridiska eller konstitutionella formalia utan om politisk vilja.

Ett antal frågor uppstår, inte minst vad gäller Miljöpartiets roll i Sveriges regering. Om vi inte ska ha någon cementproduktion i Sverige och inte heller bruka skogen eftersom den ska skyddas, hur ska vi då bo? Lägenheter, småhus och villor byggs normalt av betong och trä. Hur ska vi bo om vi tar bort produktion av betong och trävirke? Ska vi bli hobbitar och bo i små hålor i jorden? Det är jättekonstigt.

LKAB, som bryter 80 procent av all järnmalm i EU, drabbas också. Man kan inte operera långt nere i en gruva om gångar och schakt inte säkras upp med bland annat just betong, så ingen betong, ingen ny järnmalm.

Miljöpartiets regeringsmedverkan äventyrar alltså Sveriges produktion av såväl stål som betong.

Vet ni förresten vad ett vindkraftverk består av? Stål och betong, ja-jamän.

Man har alltså lagt krokben för sin egen politik med sin egen politik.

Lägg därtill oförmågan att fatta beslut om slutförvaring av uttjänt kärnbränsle, som i praktiken riskerar att slå ut nästan hälften av landets energiproduktion. Remissinstanserna, i form av statliga Vattenfall och Svensk Kärnbränslehantering, SKB, skriver att konsekvenserna av detta agerande inte är överblickbara och riskerar att leda till omfattande elbrist i Sverige.

Ni är helt obeskrivligt tafatta. Kan ni inte bara sluta leka politiker? Alla vi andra får nämligen betala priset för era villfarelser.

Det kommer att bli både mörkt och kallt i Sverige med er politik. Det kommer dessutom att bli fattigt, åtminstone för landets 2,3 miljoner pensionärer och i synnerhet för de 700 000 fattigpensionärer som uppbär garantipension.

Sverige har bekymmer med ett underfinansierat pensionssystem. Alla prognoser pekar i exakt samma riktning. Problemen kommer att förstärkas och accelerera ju längre tiden går. När det blir skarpt läge för den enskilde, det vill säga när man väl går i pension, får många en chock i form av en riktigt taskig pension, trots kanske 40–45 år på arbetsmarknaden.

Om vi ska ha ett offentligt pensionssystem i Sverige, och det tycker jag att vi ska ha, så ska det också leverera, minst i paritet med våra fullt jämförbara nordiska grannländer. Det betyder att vi måste höja pensionsavgifterna och i förlängningen även pensionerna, åtminstone med 1 000 kronor i månaden för en genomsnittlig pensionär.

Herr talman! Denna förstärkning av pensionssystemet kommer att finnas med i Sverigedemokraternas budgetalternativ, som vi presenterar inom någon vecka.

Låt mig vara tydlig gentemot resterande opposition: Vill man på något sätt räkna in Sverigedemokraternas riksdagsmandat i en budgetvotering eller statsministervotering, i närtid eller ett år från nu, behöver man förhålla sig till frågan om pensionssystemets finansiering.

Pensionsgruppen, där sex av riksdagens åtta partier ingår, är och har varit fullkomligt dysfunktionell, och den måste upplösas.

Utöver detta ska man givetvis ha möjlighet att spara själv. Vi ska självfallet inte sätta något tak för hur mycket pengar en enskild individ får ha i pensionssparande, som finansministern vill. Att ha viljan och möjligheten att ta ansvar för sin egen pension är givetvis alldeles utmärkt och inte något som ska bestraffas.

Andra regeringsföreträdare har gått betydligt längre än finansministern och talat sig varma för Karl XI:s reduktion, alltså när den enväldige konungen konfiskerade stora privata egendomar mot slutet av 1600-talet. Jag ska inte recensera Karl XI i en budgetdebatt, för det finns sådant som tyder på att han gjorde delvis rätt. Min poäng är dock att man inte kan jämföra Sverige på 1680-talet med Sverige på 2020-talet.

Om man har tillskansat sig en förmögenhet på ett olagligt sätt, låt oss ta Allra som ett ganska färskt exempel, blir man inte bara ersättningsskyldig utan får dessutom bekanta sig med insidan av kriminalvården. Men om man har startat ett företag, betalat skatt och följt lagen till punkt och pricka ska staten vara en garant för den privata äganderätten, inte ett hot mot den. Det är en statlig kärnuppgift att värna och garantera den privata äganderätten. Därför är det beklämmande att lyssna till några av regeringens företrädare.

Herr talman! Det denna regering behöver lära sig är att prioritera. Givetvis måste skatterna höjas och nya skatter införs om man samtidigt ger bort skattepengar till andra delar av världen i stället för att låta dem gå till de behov som finns på hemmaplan.

Om man ger bort 150 miljarder kronor av skattebetalarnas pengar i bidrag till EU i stället för att se till att vi har ett fullt ut finansierat pensions-

system, ett fullt ut finansierat rättsväsen och en fullt ut finansierad sjukvård här i Sverige är det klart att pengarna inte räcker till. Det är självklart.

Man har i åratal gett miljardbelopp av de svenska skattebetalarnas pengar till exempelvis Afghanistan, ett rakt igenom sönderkorrumperat land, och detta ska man fortsätta med trots att det nu styrs av talibanerna, som har värderingar och en syn på inte minst kvinnors fri- och rättigheter som är medeltida i bästa fall. Hur i hela friden kan det ligga i de svenska skattebetalarnas intresse att ge bort skattepengar till talibanerna? Jag begriper det inte.

Herr talman! Sverigedemokraterna är beredda att göra de prioriteringar som behövs. Svenska skattepengar ska gå till svenska behov, ingenting annat. Vi kommer att prioritera satsningar på rättsväsendet, vi kommer att prioritera långsiktiga förstärkningar av välfärden och inte minst kommer vi att prioritera höjda pensioner.

Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Oscar Sjöstedt brukar beklaga sig över att regeringens klimatpolitik är ineffektiv. Sverigedemokraterna har inte presenterat sin budgetmotion ännu, men förra året föreslog man kraftiga nedskärningar i klimatpolitiken. Det var slopad klimatonus, slopade klimatinvesteringar, slopade energieffektiviseringar av flerbostadshus och nedskärningar på solceller. Sammanlagt ville Sverigedemokraterna spara mer än 6 miljarder på sänkta klimatambitioner.

Jag skulle vilja veta, Oscar Sjöstedt: Sverige ska ju inte lösa hela världens klimatproblem, men vi ska ta vårt ansvar för våra utsläpp. Vad är Sverigedemokraternas plan för att Sverige ska kunna göra sin del av jobbet och nå upp till Parisavtalets krav om en klimatuppvärmning långt under 2 grader?

Anf. 45 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det är helt riktigt att jag bedömer regeringens klimatpolitik som synnerligen ineffektiv och dyr och i vissa fall till och med kontraproduktiv.

Det händer ganska mycket på detta tema i vår del av världen och i andra delar av världen som är rätt spännande, men ni lägger hela tiden krokben för er själva, Magdalena Andersson. Vi ska elektrifiera hela fordonsflottan, men vi ska inte bryta kobolt, utan det ska vi importera från Uganda eller någonstans ifrån Afrika. Vi har jättestora kobolttillgångar, som är en nödvändig ingrediens i ett elbatteri, men vi ska inte bryta det i Sverige. Man undrar hur arbetsvillkoren ser ut i de där gruvorna i Afrika – det vill man helst inte tänka på. Vi ska elektrifiera fordonsflottan, men vi ska också lägga ned den enda stabila energiproduktion som vi har i form av kärnkraft. Er politik hänger inte ihop.

Det finns ett anslag i regeringens budget som heter *Skydd av värdefull natur*. Det låter fantastiskt vackert. Det finns väl ingen som inte vill skydda värdefull natur – det vill väl alla? Men om man grottar ned sig lite grann ser man att anslaget egentligen går ut på att staten ska köpa skog av privata skogsbrukare. Varför då? De privata skogsbönderna i Sverige är fantastiskt duktiga och har varit det i generationer efter generationer. Staten är inte en dugligare förvaltare av den svenska skogen än de privata brukarna, men man vill lägga flera miljarder på att staten ska sitta och äga en massa skog.

Det bästa är att skogen brukas, för ingenting är så effektivt när det gäller att binda CO₂ som skog som växer.

Det var några exempel. Vi har förutsättningar i det här landet att vara självständiga när det kommer till produktion av batterier till elbilar, men då måste vi ge förutsättningar för exempelvis koboltbrytning.

Anf. 46 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag försökte lyssna väldigt noggrant, men jag hörde inget om Sverigedemokraternas plan för hur vi ska nå 2-gradersmålet. Jag hörde att vi ska ha färre naturreservat och att vi ska bryta kobolt. Möjligen, för att tolka det vänligt, menar Oscar Sjöstedt att vi ska ha mer kärnkraft. Det står företag fritt att bygga ny kärnkraft. Man kan investera och bygga nya reaktorer i Sverige, men det är ingen som har gjort det därför att det inte är ekonomiskt lönsamt.

Om svaret är mer kärnkraft måste jag fråga: Hur mycket kommer Sverigedemokraterna att lägga i sin budget på att vi ska bygga nya kärnkraftsreaktorer? Hur många miljarder kommer man att lägga på det? Vi vet från Finland att det tar lång tid att bygga kärnkraftsreaktorer. Så Oscar Sjöstedt får möjligheten igen: Vad ska vi göra i Sverige för att nå målen innan vi har nya kärnkraftsreaktorer på plats? Det var två frågor.

(Applåder)

Anf. 47 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Man kan inte mäta input i stället för output och säga: ”Titta, vi gjorde av med jättemycket pengar på någon åtgärd, vad duktiga vi är!” Det måste vara output som räknas.

Regeringen lägger ned fullt fungerande kärnkraft. Vi kan väl börja i den ändan. Sluta lägga ned fullt fungerande kärnkraft! Det är en bra början. Den är up and running och finns redan där.

Det här är en typisk sådan red herring som finansministern kör med titt som tätt. Vindkraften och solkraften har varit kraftigt subventionerade. Om man har helt olika förutsättningar i stället för lika villkor och konkurrensneutralitet på en marknad skickar det ett antal signaler. Med en annan regering som är påtagligt eller i alla fall någorlunda kärnkraftsorienterad och kärnkraftspositiv är det klart att förutsättningarna för marknadsmässiga villkor ändras.

Kärnkraften har absolut en framtid i det här landet – det är jag fullständigt övertygad om.

Anf. 48 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag är tacksam för att vi i denna budgetdebatt, i alla fall från SD, slipper höra distinktioner mellan intelligenta och ointelligenta invandrare. Men det var inte det jag skulle ställa en fråga om den här gången.

Apropå att vara vasallparti, som SD uttrycker det, herr talman, ska jag bara upplysa om att Centerpartiet aldrig kommer att vara vasallparti till SD.

När det gäller vad det är exakt som ni tydligen ska underkasta Moderaterna för att finansiera den enormt långa listan med löften, Oscar Sjöstedt, kan Moderaterna trots allt räkna i sin budgetmotion. Alla de poster som magiskt ger intäkter när man vill ha noll eller gissningsvis negativ migration kommer inte att dyka upp i en riktig budget.

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Jag noterar att biståndet ska skäras ned, men tänker ni också, som ni planerade förra året, chockhöja momsen för alla kafé- och restaurangägare, precis nu när de ska ta sig ur pandemin och börja anställa? Kommer ni att börja chockhöja olika arbetsgivaravgifter för ett slags tilltänkt fiktiv jättesänkning av arbetsgivaravgiften i andra ändan som ni inte har finansierat någonstans? Exakt vad är det som ni, när ni nu radar upp löften och krav som aldrig kommer att gå att infria, kommer att avkräva era nya politiska budgetsamarbetspartner, om jag har förstått det rätt?

Anf. 49 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om det smartaste är att börja kräva saker. Man kan väl ta det lite piano och se att man är någorlunda överens redan i utgångsläget. Det verkar smartare.

Okej, jag ska alltså på två minuter sammanfatta hela det budgetalternativ som vi ännu inte har presenterat utan som kommer om ungefär två veckor. Men, fair enough. När det gäller det internationella biståndet, som jag tror ligger på 52 miljarder kronor nästa år, har vi en halvering. Det kommer man ganska långt med. Det finansierar gott och väl – med råge – hela den reform som jag ämnar presentera inom kort vad gäller stärkta avsättningar till pensionssystemet. När vi gör reformen med pensionsavsättningar och alltså höjer dem för att få den åtråvärda konsekvensen, som är högre pensioner, ska givetvis inte notan gå till företagen, utan den ska landa på staten. Det var ett exempel.

Jag tycker att det är lite konstigt att prata om chockhöjningar av momsen. Det finns ju en ordinarie momssats som ligger på 25 procent. Nu ser vi att exempelvis restaurangbranschen har haft det väldigt hårt, och då är det ingen mening med att skynda på en sådan reform. Men att en vanlig näring, oavsett om det handlar om varor eller tjänster, betalar ordinarie momssats, vilket är 25 procent, är knappast en chockhöjning.

Jag tycker att vi borde hitta vägar för att harmonisera hela momssystemet. Jag tycker inte om denna typ av differentieringar. De leder till ineffektivitet och förluster. Låt medborgarna bestämma vad de vill konsumera. Staten ska inte subventionera den ena varan eller tjänsten. Medborgarna är själva kapabla att bestämma detta.

Anf. 50 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Det är intressant att få höra från SD att det någonstans finns tankar om att ta alla dessa förslag till verklighet nu och föra in dem i framtida budgetförhandlingar.

Nu har SD äntligen kommit åt det som hela världen beundrar Sverige för. Steg för steg, för en gångs skull, är det inom ramen för en långsiktig och gedigen finansiering av pensionssystemet – Oscar Sjöstedt säger att det är underfinansierat – nu möjligt att höja garantipensionerna, minska skatterna på pensioner och att göra det på ett så stabilt och tryggt sätt att det varar långsiktigt. Nu ska ni gå in i detta med oerhört långsökt förslag till finansieringar och utan en idé om hur pensionerna ska kunna tryggas på det långsiktiga och stabila sätt som hela världen beundrar oss för att vi har gjort. Det vill ni göra i stället för att göra förstärkningar för dem som har det tuffast.

Anf. 51 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det var bra konsumentinformation från Centerpartiet, alltså att man är tillfreds med detta som det ser ut i dag och att vi inte behöver stärka pensionerna.

Till att börja med har jag inte ens presenterat exakt hur vi kommer att göra detta. Därför kan jag inte riktigt förstå på vilket sätt det är långsökt.

Jag kommer, tillsammans med Jimmie Åkesson, att presentera en väldigt genomarbetad och uttänkt modell för detta som stärker pensionerna och pensionssystemet långsiktigt. Detta kommer vi att presentera redan nästa vecka.

Men det var bra konsumentinformation till väljarna att Centerpartiet är nöjda med dagens pensionssystem och att vi inte behöver göra någonting åt det. Jag delar helt enkelt inte den uppfattningen. Jag är helt övertygad om att vi behöver stärka pensionsinsättningarna. Och vi ska inte skicka notan till företagen, utan den notan ska stanna hos staten.

Anf. 52 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har haft ett avgörande inflytande i flera centrala frågor under årens lopp. Sverigedemokraterna säger sig stå på vanligt folks sida. Men om man granskar deras politik ser man att det inte är riktigt där som deras lojalitet finns utan hos helt andra. Jag tänkte ge några exempel på det.

När lagen om offentlig upphandling skulle ändras hade Sverigedemokraterna en avgörande utslagsröst. Det fanns ett lagförslag om att man skulle kunna ställa krav på kollektivavtalsenliga löner, men Sverigedemokraterna fällde detta förslag. Det fanns ett förslag om att man skulle kunna ställa krav på pensionsinbetalningar, så att människor faktiskt skulle få sina pensionspengar. Och vilka avslog det? Jo, det gjorde Sverigedemokraterna. Vi är det enda land i Norden som tillåter låglönekonkurrens via offentlig upphandling, tack vare Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna kunde ha avskaffat pensionärsskatten men valde att rösta på den budget från KD och M som i stället ökade skatteflyktan.

Sverigedemokraterna hade också en avgörande röst när vi röstade om vinstbegränsning i välfärden. Sverigedemokraterna hade faktiskt till och med gått till val på att avskaffa vinstjakten i skolan men ändrade sig efter en välkänd konjaksträff. Vi har därmed också det mest extrema skolsystemet i världen. Skolbolagen går som en raket på börsen, men byskolor och kommunala skolor tvingas skära ned. Priset betalar vi alla.

Vi kunde också under pandemin se hur äldreomsorgen utarmades och hur Attendo inte ens gav den kohortvård man skulle ge till de gamla. Man ljög de anhöriga rakt upp i ansiktet, enligt den information som finns. Samtidigt plockade Attendos ledning ut stora bonusar.

Oscar Sjöstedt, hur kommer det sig att ni alltid hamnar med de välbeställda och de privilegierade när ni faktiskt har chansen att avgöra i en helt annan riktning?

(Applåder)

Anf. 53 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det var många saker, så vi får se vad jag hinner med i det första replikskiftet.

När det gäller lagen om offentlig upphandling kom det ett förslag från regeringen. Det såg vi tydliga brister i. En aspekt i det förslag som regeringen presenterade och som vi stoppade var att man inte kunde ställa vissa villkor och vissa krav på utstationerad arbetskraft visavi inhemsk arbetskraft. Vanliga svenska löntagare skulle alltså få en konkurrensnackdel gentemot utstationerade löntagare. Det är en modell som vi absolut inte kan ställa oss bakom. Det borde inte förvåna Ulla Andersson. Självklart står vi upp för vanliga svenska löntagare i deras konkurrens med de utstationerade. Där fick regeringen hemläxa och fick gå tillbaka till ritbordet och göra om detta förslag. Sedan kom de tillbaka med ett nytt förslag som var modifierat. Då fick de vårt stöd, och då röstades det igenom här i kammaren. Så var det med den saken.

Sedan vi kom in i Sveriges riksdag i september 2010 har vi i varje enskilt budgetalternativ haft med ett avskaffande av pensionärsskatten. Så var det med den saken.

Det sista som Ulla Andersson tog upp var valfrihet inom skola, äldreomsorg och annat. Förklaringen är att vi helt enkelt tycker om valfrihet. Vi har förtroende för att människor kan göra val som passar dem och deras barn och så vidare utifrån deras situation. Detta är också något av en red herring, alltså att det finns något exempel på någon privat aktör inom välfärden som inte har skött sig bra eller som rent ut sagt har skött sig uselt. Det är ett problem, men det är inte ett större problem än att den offentliga aktören sköter sig dåligt. Det är ett lika stort problem. Här behöver vi ha otroligt hårda kvalitetskrav som ska rikta sig mot både privata och offentliga aktörer.

Anf. 54 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag hör att Sverigedemokraterna försöker försköna verkligheten. Det var faktiskt inte riktigt som Oscar Sjöstedt påstår. Ni förhindrade just att en lagstiftning gick igenom om att man inte skulle kunna konkurrera genom låglönekonkurrens. Ni förhindrade att man skulle kunna ställa krav på pensionsinbetalningar. Ni tyckte inte att det var viktigt att svenska löntagare skulle kunna få sina pensionspengar.

Oscar Sjöstedt vet mycket väl att detta inte handlar om valfrihet. Detta handlar om att vi betalar miljarder i skattepengar som i stället för att gå till mormors omsorg och till barnens undervisning går till bolagens ägare. De köper jaktlott och snygga lägenheter i skatteparadis. Pengarna går till detta i stället för till det som de är avsedda för.

Sverigedemokraterna har dessutom i en annan fråga landat i att kroniskt sjuka och funktionsnedsatta ska betala mer i skatt än de som har turen att vara friska och ha ett jobb. Varför har ni gjort det, Oscar Sjöstedt?

Anf. 55 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! När regeringen kom tillbaka med sitt modifierade förslag när det gäller LOU, alltså lagen om offentlig upphandling, fick de vårt stöd. Varför skulle de ha lagt ett sådant förslag om det var så himla dåligt? Det nya och modifierade förslag som fick majoritet i kammaren var bättre än det gamla ursprungliga förslaget.

Offentlig upphandling – Ulla Andersson pratar om miljarder i skattepengar – omsluter i alla fall 700 miljarder kronor per år i alla fall, vad vet jag. Vi köper upp en himla massa saker. Det betyder inte att pengarna inte går till det som de ska gå till. Vi kan applicera det på någonting helt annat. Nu pratar vi om skolan, men vi kan applicera det på infrastruktur också. Ska staten bygga alla vägar? Men det är privata företag som bygger vägar efter upphandling från staten. Det betyder inte att pengarna inte går till det som de ska gå till. De går absolut till det som de ska gå till. Däremot ska vi ha hårda krav och strikta kvalitetskontroller. Det hoppas jag att vi kan jobba med framöver.

Anf. 56 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Den beskrivning av svenskt rättssystem och svenska domstolar som Oscar Sjöstedt gjorde i talarstolen nyss var riktigt otäck. Jag hoppas att de företrädare som överväger att gå in i ett samarbete med Oscar Sjöstedt och hans parti lyssnade noga på vad som sas.

Men det kan finnas utrymme för tolkningar. Jag vill därför ge Oscar Sjöstedt en möjlighet att rätta sig. Inte var det så att han stod här och sa att beslutet som är fattat av Miljööverdomstolen i tillståndsfrågan som gäller Cementa var ett politiskt beslut? Det kan väl inte stämma att ledamoten sa så?

Anf. 57 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag drog en parallell till ett tidigare tillfälle, för ganska exakt ett år sedan, men då var beslutet som togs omvänt. Då tillät man Preem att bygga ut sitt raffinaderi. Det var nere vid Lysekil. Det tyckte Miljöpartiet inte om och drev på för att riva upp beslutet. Det är ju totala motsatser, men det är i någon mening ändå samma typ av ärende.

Här tog först mark- och miljödomstolen beslut om att tillåta förlängning av Cementas tillstånd. Sedan hände någonting, och överdomstolen grep in och rev upp hela beslutet. Någonting i den historien som är suspekt. Den första instansen ser inga bekymmer eller problem utan klubbar igenom ärendet. Sedan kommer nästa instans och säger att det är fullständigt undermåligt. Då undrar man ju vilken av instanserna som har rätt och vilken som har fel. Och nu håller regeringen på med något slags speciallösning, specifikt riktad till ett enda företag.

Att säga att sådana här saker är helt oberoende av politisk vilja tror jag är helt felaktigt; jag är säker på att det är helt felaktigt. Det är klart att vi som folkvalda politiker och ytterst regeringen har möjlighet att påverka saker och ting. Självklart är det på det sättet.

Anf. 58 TALMANNEN:

Jag påminner åter om att detta är en budgetdebatt.

Anf. 59 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Jag respekterar det. Men jag finner det som sas i talarstolen så anmärkningsvärt att jag vill uppehålla mig vid frågan.

Det som sägs här, det som nu uttalas i Sveriges riksdag, är oerhört anmärkningsvärt. Det antyds att vi har gjort politiska inbrytningar i oberoende domstolars beslut. Jag vill knappast förneka det, eftersom jag blir så

upprörd. Självklart har detta inte förekommit. Att Oscar Sjöstedt lever i en sådan värld, att han tror detta om Sveriges domstolar, bör göra många i Sverige riktigt upprörda och riktigt rädda.

Det krävs en längre förklaring om skillnaden mellan olika tillståndsprocesser och hur de på domstols eller myndighets förslag kan landa i en prövning hos regeringen – det är på det sättet. Det är väldigt tydligt och en del av miljöbalken. Men de beslut som domstolarna tar gör de självständigt. Vore det inte på det sättet skulle något stå riktigt illa till i Sverige. (Applåder)

Anf. 60 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Kritiken riktas inte mot Sveriges domstolsväsen. Min kritik riktas mot Karolina Skog och Miljöpartiet.

Precis som ledamoten nyss konstaterade kan regeringen gå in och ta över hanteringen av en tillståndsprocess. Jag förstår inte vad som är så upprörande med att påstå att det är på det sättet. Man gjorde ju det med Preemraff i Lysekil. Regeringen gick in och sa: ”Nu tar vi över processen i stället”. Och då sa man: ”Nej, ni får inget tillstånd, för det här är ingen bra verksamhet.” Det har alltså redan hänt. Jag förstår inte vad som är så himla konstigt.

Men det var ingen kritik mot domstolsväsendet. Jag har fullt förtroende för Sveriges domstolsväsen. Däremot har jag inget förtroende för Miljöpartiet eller deras regeringskollegor.

Anf. 61 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Jag är tacksam över att vara med i denna första budgetdebatt efter coronapandemin.

Just eftersom det är det vill jag också börja med att säga: Tack! När jag står här i dag tänker jag på det par som jag känner som driver kafé och restaurang. Under tiden vi här i kammaren har kämpat hårt för att rädda företagen har de kämpat så vansinnigt genom den här krisen. De har nästan haft en anställd kvar, trots att nästan alla deras pengar tog slut. Tack för att ni härdade ut!

Jag tänker, precis som finansministern inledde med att säga, på undersköterskorna som har bytt lakanen, på sjuksköterskorna som har kommit med mediciner, på vårdpersonalen och på barnmorskorna – jag råkar känna en ganska väl – som dag efter dag under de här månaderna och faktiskt åren har träffat patienter, trots smittorisken. Jag tänker på alla som har gått till jobbet varje dag och har mött människor trots pandemin.

Jag tänker också på de arbetslösa som jag har träffat och som har kämpat. De har skickat in ansökan efter ansökan, trots att det under många långa månader knappt fanns några jobb att söka. Tack alla ni som tog er igenom detta, den största hälsokrisen och det största enskilda bnp-fallet sedan andra världskriget!

Då tänker jag: Vad förtjänar alla ni som har kämpat er igenom pandemin av oss politiker i denna kammare, förutom ett tack? Ni förtjänar självklart att vi nu satsar på välfärdens kärna, på vården, på polisen och på landsbygden – jag kommer till det. Men mest av allt förtjänar ni att vi nu klarar av att vända det här i hela landet. Nu när möjligheten äntligen öppnar sig ska vi göra det möjligt för Sverige att ta igen alla de jobb och all den tillväxt som har gått förlorade. I detta svåra läge måste vi våga göra

det som är långsiktigt rätt, det som skapar jobb och tillväxt och därmed stärker välfärden.

Herr talman! Vi har som nämnts 450 000 arbetslösa i Sverige enligt senaste AKU. Vi har säkert redan över 190 000 långtidsarbetslösa. Många av dem är utlandsfödda. Många av dem är också personer med funktionsnedsättning. De som vårt samhälle har ställt längst bak i kön till jobb måste få chansen att hitta en arbetsgivare där de får möjlighet att visa vad de går för. Det är nu de måste få den där extra kompetensen genom komvux, yrkesvux, yrkeshögskolan som vi värnar så mycket om eller genom svenska för invandrare som verkligen fungerar och hjälper dem över tröskeln.

Framför allt måste fler nu få chansen att bli anställda i första jobbet, trots att de kanske inte har någon examen, trots att deras svenska kanske inte är perfekt, trots att de kanske är unga och egentligen inte har någon rad på sitt cv.

Herr talman! Här måste vi bli bättre. Aldrig i vår ekonomiska historia har så hög arbetslöshet och så stor arbetskraftsbrist funnits parallellt. Matchningen, hjälpen till matchning, måste bli bättre och fokuseras på resultat. De unika satsningarna på vidareutbildning, det stora avtalet och LAS-omställningen måste föra kompetenslyften vidare.

Skattekilarna på arbete, varför tjarar vi så mycket om dem? Därför att de är bland de högsta i världen, i synnerhet på lågavlönade jobb. Trots att vi gång på gång har lättat dem, med Alliansen och med den här regeringen, ligger Sverige fortfarande högst när det gäller lågavlönade jobb. Det finns bokstavligen hundratusentals småföretag som behöver fortsätta att skapa fyra av de fem nya jobben tills vi bryter utvecklingen av arbetslösheten, tills vi bryter integrationsproblemen.

Det finns så mycket kvar att göra. Och vi har ändå visat att det går. Ungdomsarbetslösheten är nu, sedan vi sänkte skatten på att anställa unga, på väg ned. Fack och arbetsgivare lyckades i en historisk överenskommelse komma överens om att det ska bli både lättare att anställa och att utbilda sig genom hela livet.

Men det räcker inte att det vänder för vissa men inte andra, här men inte där. Det finns regioner där mer än var tionde är arbetslös. Det finns förorter där var femte eller var tredje saknar jobb.

Fru talman! Nu äntligen är det dags att satsa på landsbygden. Kanske kan vi till slut få ett brett stöd för Centerpartiets långa kamp för att satsa på landsbygdens återväxt, på att dra in bredbandet, rusta upp den enskilda vägen, ge den lokala vårdcentralen trygghet och ge de gröna näringarna chans att växa och möta den enorma efterfrågan på närodlad mat vi har i Sverige i dag.

Det är också nu som vi måste bringa ordning i förorterna. Låt oss inte blunda för det! Det är dags att det nu blir tryggt på allmän plats. Ingen ska ens behöva fundera innan man går ut på torget eller driver sin butik. Alla ska veta att polisen står där i hörnet, inte bara i dag, i morgon eller i övermorgon utan även nästa månad, nästa år och framöver tills den äger gatan, tills skolan, socialtjänsten och samhället kan återvinna områdena bit för bit och tills våldet tar slut.

Men, fru talman, om vi nu är på väg ut ur covidkrisen är vi inte på väg ut ur den andra krisen vi har. Vi har extremtorka, bränder och översvämningar i närtid. I Dalarna gick vägen inte att passera. De hot som FN:s klimatpanel skissade på är nära nu. Som flera har varit inne på är det mest

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

frustrerande nu inte hur långt borta lösningarna på problemen är utan hur nära de är. Företagen och tekniken är redo. Vi ser hur den gröna industrialiseringsvågen nu rullar fram med fossilfritt stål och väldiga batterifabriker som skriker efter arbetskraft.

Vi ser hur den förstärkta bonusen för elbilar gör att de toppar försäljningslistorna. Det gäller både familjebilar och småbilar – inga Teslor, om någon trodde det. Vindkraftsföretagen står redo att rulla ut havsbaserad vattenkraft motsvarande kärnreaktorer.

När om inte nu ska varenda person känna att incitamenten är sådana att man till varje pris vill köpa en miljöbil? När om inte nu ska laddstolparna upp? Och när om inte nu ska vi börja ta bort koldioxid med hjälp av bioenergi och stoppa ned den i marken igen?

Fru talman! Jag vet att det inte är detta slags optimism och framtidsvisioner som gäller nu. Jag vet att vi har ett annat tidevarv. Vi förväntas – även i budgetdebatter – skylla på invandrarna och de onda kapitalisterna. Men det här är inte riktigt vad Sverige vill ha nu efter krisen. Sverige vill ha lösningar, konstruktivitet, samarbete och riktiga besked när det gäller vårdköer, kriminalitet och landsbygdens problem.

I dag kom budgeten. Jag kommer att läsa och begrunda den och bedöma dess helhet. Jag lyssnade till finansministern, som kan bli statsminister; det är inte klart ännu. Hon sa kloka saker om vikten av att satsa på grön industriell revolution och att bygga vidare på landsbygden. Det var kanske inte tillräckligt, men det var bra saker.

Jag lyssnade till Moderaternas Elisabeth Svantesson, som vill bli finansminister. Hon sa kloka saker om behovet av trygghet och om att människor inte ska behöva leva på bidrag hela livet.

När vi nu ska lägga fram den första budgeten efter pandemin vädjar jag dock om att få höra om visionerna och om idéerna hur vi ska göra motorn i svensk ekonomi stark igen så att hela landet ska kunna få leva igen och verkligen få klimatomställningen gjord.

Alla ni som har kämpat er igenom pandemin förtjänar en ny era av något som kan kallas ekonomiskt bonnförnuft i Sverige. Det här är Sverige. Det är landet som genom strukturreform efter strukturreform, genom entreprenörer och genom hårt arbete och slit har skapat en av de mest fantastiska och vördnadsbjudande ekonomierna i hela världen. Vi kan bättre.

Till alla er som har kämpat er genom pandemin: Ni förtjänar att det ska löna sig att anställa, jobba hårt och ställa om till grönt. Ni förtjänar att vi tar denna utmaning på allvar och att Sverige återfår tron på sig själv efter pandemin.

Anf. 62 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Martin Ådahl, för ditt inlägg! Jag noterar att det finns flera saker där moderater och centerpartister har väldigt stor samsyn. Det gäller exempelvis frågor om landsbygden: att hela Sverige ska leva, att tillväxt skapas i hela landet, att bredband ska finnas i såväl Dikanäs som Stockholm, Umeå och Malmö och att vägarna ska hålla hög kvalitet i stället för låga hastigheter. Det sista lade jag till; det sa inte Martin Ådahl. Jag tror dock att många i Centerpartiet skulle hålla med om det.

Vi kommer att lägga fram en budget som har stark landsbygdsprägel, eftersom vi tycker att hela Sverige ska leva och eftersom vi behöver tillväxt i hela Sverige.

Jag vill addera en fråga som jag vet att Centerpartiet och Moderaterna tidigare har tyckt väldigt lika om. Jag tror att vi fortfarande gör det. När Martin Ådahl har kommenterat denna budget har han sagt några saker som jag gärna vill citera. "Man prioriterar bidrag framför att lägga alla resurser på att Sverige ska återhämta sig." Och: "Vi har varit tydliga med att vi inte tycker att det är rätt prioritering att satsa på höjda bidrag."

Jag uppfattar att Martin Ådahl och Centerpartiet tycker att mycket av det som finns i denna budget monterar ned arbetslinjen, och jag delar den bilden. Det är ändå arbetslinjen, att alla människor som har arbetsförmåga finns med och kan bidra, att vi sänker skatter på både jobb och företagande och att vi ser till att jobben blir fler som är väldigt viktigt för att bygga Sverige starkt på sikt. Om man har en framtidsvision är det det här den ska handla om.

Mina frågor är därför: Hur viktigt är detta för Centerpartiet? Kommer man att säga ja eller nej till den budget som nu ligger på riksdagens bord? Kommer man att fortsätta att hålla en socialdemokratisk regering under armarna, trots att den urholkar arbetslinjen och att vi inte riktigt vet vad som händer med landsbygden?

Anf. 63 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Med all respekt vet vi ändå lite om vad som kommer att hända med landsbygden.

Det är helt fantastiskt med denna budgivning för att ge landsbygden bättre villkor, fru talman. Äntligen! Jag gissar att Elisabeth Svantesson försöker bjuda över regeringen här, men vi som har följt och bevakat frågorna länge – jag tror att hon syftade på till exempel enskilda vägar och vägunderhåll på landsbygden – noterar att det som vi i går över huvud taget inte kunde få från Moderaterna får vi i dag från Socialdemokraterna. Visserligen är det inte tillräckligt, men det är fantastiskt med detta fokus.

Jag vet inte vad det beror på. Kanske beror det på att alla i Stockholm har fått åka ut på landsbygden och bekanta sig med sina sommarhus? Det är dock en mycket positiv utveckling som vi välkomnar. Det finns på flera håll en helt annan förståelse för de villkor som har varit dåliga under så många år: den eftersatta infrastrukturen och möjligheten att ansluta sig till det digitala samhället och de på många sätt hopplösa villkoren för att starta och bygga upp småföretag på landsbygden.

Vad gäller situationen där arbetslinjen och tron på att arbete ska löna sig håller på att erodera beror den på saker från många olika håll. Jag nämnde det faktum att ni ska samarbeta med ett parti som har en helt annan syn på detta i botten, utöver annan populism om migration och invandring. Jag tror att alla får anstränga sig för att hålla fokus på dessa satsningar framöver.

Anf. 64 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Om Martin Ådahl har läst Moderaternas motioner genom åren vet han att det finns en väldigt stark landsbygdsprägel. Jag är också övertygad om att vi skulle kunna komma överens om många bra saker för

landsbygden, om det inte vore för att det är viktigare för Centerpartiet att stötta en vänsterregering än någonting annat.

Martin Ådahl nämner att Centerpartiet får en massa saker. Självtänker jag att Sverige blir bättre om vi lägger fram bra politik. Det handlar inte om vad partier får eller inte får. Jag bor själv på landsbygden, rakt ut i skogen i Bergslagen. Jag vet hur viktigt det är med en bra landsbygdspolitik.

Min grundfråga handlade dock om arbetslinjen. Jag blir oroad när jag ser att vi går mot en politik som gör att vi snart hamnar där vi var i början av 2000-talet. Jag får inga riktiga svar på frågan om arbetslinjen är viktig för Centerpartiet i den här budgeten eller inte. Är det så att Centerpartiet säger en sak i medierna men egentligen kommer att rösta på ett helt annat sätt när det här avgörs i kammaren?

Anf. 65 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Nej, det kommer att vara oerhört viktigt för vårt beslut att vi framöver stärker drivkrafterna för jobbskapande och företagande i hela Sverige, apropå diskussionen om landsbygden. Jag fortsätter att välkomna Elisabeth Svantessons landsbygdsperspektiv. Kanske är hon nu beredd att i sina oppositionsmotioner öka de anslag som vi aldrig lyckades öka i regering tillsammans på de här nivåerna, trots att vi kämpade oerhört hårt för det. Sedan kan jag garantera att vi i alla de sammanhang där vi kommer att agera kommer att stå fast vid att det ska löna sig att arbeta i Sverige. Förslagen från de ytterkantspartier som inte ställer upp på det kommer vi att avvisa.

Anf. 66 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Rusta upp den enskilda vägen på landsbygden, tror jag att Martin Ådahl sa. Det tyckte jag lät fint. Sedan tänkte jag för mig själv att det vore ännu finare om folk hade råd att åka på de här vägarna också. Inom ramen för denna budgetproposition föreslår man ju ytterligare skattepålagor på landets bilister, i det här fallet genom en höjning av fordonskatten. Utöver det har regeringen gjort konstanta höjningar av bensin- och dieselskatten. Man har inte bara indexerat upp bensinskatten i paritet med inflationen utan dessutom överindexerat den – historiskt i alla fall.

I min värld är det uppenbart att regeringen saknar förståelse för människors behov av sin bil. Man har gjort bilen till en klassfråga, när det borde vara en fråga om frihet. Detta gäller för alla, men det gäller desto mer för dem som bor lite mer på landsbygden och kanske har ett par mil till närmaste affär. Jag har själv ett par mil till den närmaste Icabutiken. Det är lite svårt att vandra hela den sträckan varje dag.

Min fråga är såklart: Kommer Centerpartiet att medverka till ett budgetbeslut som leder till ytterligare skattepålagor på landets bilister, eller kommer man på ett eller annat sätt att försöka stoppa den delen av budgetpropositionen?

Anf. 67 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det här är en viktig fråga som förtjänar att besvaras på ett seriöst sätt. Den fråga som vi egentligen ställer oss, alla vi som värnar om landsbygdens villkor och om dem som är beroende av bilen, är hur vi bäst kan få med alla dem som är beroende av bilen in i det nya fossilfria sam-

hället, vetandes att alla verkligen inte har råd att köpa ens någon av de mindre nya elbilarna. Hur ska vi göra det?

Då har tanken varit att vi måste skifta över till att det alltid ska löna sig mer och mer att göra det rätta valet för de nya bilarna man köper, vare sig det är i städer eller på landsbygden, i stället för att vi straffar dem som redan är beroende av den gamla bilen. Egentligen tycker jag, liksom många andra i den här kammaren, att vi borde göra någonting även där för att ge landsbygden möjligheter. Vi har tillsammans med regeringen föreslagit en konvertering till etanol, vilket är väldigt bra. Då kan man ta sig över på andra sidan av det här, även om tillgången fortfarande är för dålig. Men inte heller det räcker.

Man ska inte välja spåret att bara chockhöja, chockhöja och chockhöja bensinskatten. Som Oscar Sjöstedt väl vet, fru talman, har Centerns inverkan, trots att vi värnar så oerhört mycket om klimatomställningen, handlat om att bromsa de höjningarna och inte accelerera dem. Vi ska grundligt notera om detta fortsätter i den här budgeten, för det har varit vår väg framåt, väl förståendes att det finns en verklig konflikt för vanliga människor som är beroende av bilen på den svenska landsbygden: Jag är beroende av bilen och har inte råd att köpa en ny, men jag vill gå med i klimatomställningen. Vårt svar på det är att vi ska göra allt vi kan för att du ska få så stor chans som möjligt att göra det utan att drabbas.

Anf. 68 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Vi får väl avvakta då, med andra ord. Jag har full respekt för att Centerpartiet behöver ha sin interna process när det kommer till så tunga saker som budgetbeslut. Martin Ådahl ska få den tid han behöver att förankra detta före voteringen.

Det finns en massa saker i budgetpropositionen som man kan ta upp, men jag tänker nu på något som nämndes i ett tidigare replikskifte, nämligen det anslag som heter Skydd av värdefull natur. Det är väldigt fint paketerat, måste man säga. Men det som gömmer sig i detta anslag om flera miljarder kronor är att staten ska köpa skog av privata skogsbrukare. Jag bara undrar om detta är någonting som Centerpartiet avser att ställa sig bakom eller om man har förtroende för de privata brukarna snarare än pappa staten.

Anf. 69 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Just i den här frågan borde väl inte rimligtvis ens Oscar Sjöstedt sväva i något tvivel om var Centerpartiet sätter till alla klutar. Hela Sverige pratar ju om hur vi värnar om äganderätten till skogen och förvaltandet av skogen, även när vissa inte förstår hur viktig den är för klimatarbetet. Vi har gjort detta till ett grundvillkor för den här regeringen.

Jag noterar att ni i Sverigedemokraterna gör det till ett grundvillkor för en regering att man inte ska hjälpa flyktingar på plats längre. Jag vet inte hur det ska gå till. Nu ska man inte hjälpa på plats i Afghanistan eller andra länder som folk kan vara flyktingar från, men man ska inte heller ta emot dem. Det är uppenbarligen ert grundvillkor – ni ska ta bort biståndet för att Moderaterna ska få sin eftertraktade statsministerpost. I det här fallet har vi ställt helt andra grundvillkor på regeringen, utöver det som vi har drivit i januariavtalet: man ska göra en stor omställning av svensk arbets-

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

marknad, skydda äganderätten i skogen och möjliggöra en strandskyddsreform.

Anf. 70 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag tänkte faktiskt börja med att berätta en nyhet för Martin Ådahl: Det har alltid lönat sig att arbeta. Jag förstår att det kan vara svårt för ett parti långt ute på högerkanten som drivs av nyliberala teorier och ideologier att förstå det, men så är det faktiskt.

När ett nyliberalt parti som Centern får påverka politiken är det faktiskt också ett högt pris som vanligt folk får betala. Underfinansieringen och därmed nedskärningarna i välfärden har blivit vardag. Små kommuner med stor utflyttning får fortsätta knappa på de nagelkanter som finns kvar, medan privata välfärdsbolag skär guld med täljkniv och ägarnas plånböcker blir tjocka och feta. Det görs stora ofinansierade inkomstskattesänkningar, medan de som Martin Ådahl säger förtjänar bättre – de vårdanställda och de inom äldreomsorgen – får glömma fler arbetskamrater, bättre löner och bättre arbetsvillkor. Det blev bara applåder. Samtidigt får fullt arbetsföra välbeställda storstadsmänniskor rutbidrag för att de inte orkar städa själva eller ens köra tvätten till kemtvätten. Så prioriterar Centerpartiet. Kaosprivatiseringen av Arbetsförmedlingen fullföljs. Centerns egna kommunalråd protesterar högljutt, små landsbygdskommuner likaså, eftersom det är deras ekonomi som belastas.

Men nu när januariavtalet är borta får också Centerpartiet inse att Vänsterpartiets röster behövs för att en budget ska gå igenom. Därför lagas också sjukförsäkringen nu. Äntligen ska det bli trygghet! Kroniskt sjuka, sjuka och funktionsnedsatta ska ha den rätten. Vad gör då Martin Ådahl? Han skriker högt om bidrag. Jag trodde att Centerpartiet stod bakom den svenska modellen, men tydligen inte. Varför kallar Martin Ådahl de försäkringssystem som är grunden i den svenska modellen för bidrag? (Applåder)

Anf. 71 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Om det är någon som undrar varför det inte är någon bra idé att förhandla med Vänsterpartiet kan jag säga att man alltid får påminnelser om det. I den här repliken saknade jag bara hänvisningen till miljardärer i Danderyd och Djursholm i förhållande till någonting helt annat för att bilden skulle bli komplett igen.

Allvarligt talat, vi i Centerpartiet har, i samarbete inom Alliansen och nu tillsammans med regeringen, bevisat att det går att sänka de enormt höga skatterna på arbete, inte minst lågavlönat arbete, att anställa personer med låga löner och att få en låg lön.

Det är vad det handlar om när det ska löna sig att arbeta. Jag är mycket medveten om att vi har ett högt arbetskraftsdeltagande. Många vill jobba. Jag har träffat så många människor som verkligen vill jobba i det här landet, fru talman, även om det inte alltid lönar sig i förhållande till bidrag. Människor kämpar oerhört hårt för att komma in. Det har jag ingen som helst tvekan om. Det handlar om vad de får tillbaka av det för att kunna klara sig i vardagen, Ulla Andersson.

Vi har visat att det går att sänka de internationellt sett rekordhöga skatterna för låg- och medelinkomsttagare och samtidigt med tiotals miljarder i reala termer gå in i vården. Det är därför vi har kunnat svara upp mot

corona bättre än många andra länder med full kraft tillsammans här i riksdagen med stora resurser. Det är därför vi inte har gått på den vänstersocialistiska linjen och inte har några pengar kvar på kontot, en massiv stats-skuld och inte har någonstans att vända oss.

Sluta att köra med att skapa jobb står emot en sjuksköterska! Det är raka motsatsen. Skapar vi jobb i den privata sektorn i små företag kan vi också anställa sjuksköterskor.

Anf. 72 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag förstår att Martin Ådahl blir upprörd. Det blir väl så när verkligheten visar sig, för det var precis det den gjorde under pandemin. Det handlade om de dåliga arbetsvillkoren i äldreomsorgen och hur undersköterskorna slet allt vad de kunde och ändå inte räckte till. Det handlade om hur smittspridningen spred sig. Det fanns inte ens skyddsutrustning.

Det handlade om hur man slet på sjukhusen och hur man fortfarande kommer att få jobba på samma sätt eftersom nedskärningarna fortsätter. Skattesänkningarna har alltid varit prioriterade när Centerpartiet har fått vara med och påverka den ekonomiska politiken, så också nu.

Jag kan konstatera att Centerpartiet inte verkar stå bakom den svenska modellen. Martin Ådahl fortsätter att tala om bidrag. När människor sliter ut sig i ett arbete och vill använda den försäkring de har betalat in till säger Martin Ådahl: Nej, något bidrag ska vi inte ha här!

Vad är det för syn på människor? Tror Martin Ådahl att sjuka människor är sjuka för att de vill? Eller vad är det som driver ett nyliberalt parti på det här sättet?

(Applåder)

Anf. 73 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Allvarligt talat, är det inte dags att lite hyfsa retoriken? Det är självklart att alla de sjukskrivna och långtidssjukskrivna har varit enormt i fokus. Att bland annat få dem tillbaka i arbete, som jag nämnde inledningsvis, har varit ett enormt fokus för Centerpartiet.

Det handlar om alla dessa moraliska argument. Ni har inte monopol på rättvisa. Ni har inte monopol på hjärta. Ni har inte monopol på medkänsla för människor som har det svårt. Det handlar bara om att ni inte förstår att resurserna måste komma någonstans ifrån, och de måste växa för att vi ska kunna göra mer. Det vill jag också att de ska göra.

När vi talar om bidrag menar vi bidrag, okej. I det här fallet handlar det faktiskt om a-kassan som även om den är nödvändig är ett bidrag, och det kan man inte komma ifrån.

Anf. 74 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att hälsa Martin Ådahl välkommen till budgetdebatten. Det var mycket intressant att lyssna till Martin Ådahls anförande. Jag vill tacka för det.

Jag får samtidigt erkänna att jag inte riktigt vet premisserna för replikskiftet. Att Martin Ådahl bär den här regeringen under armarna är känt sedan länge, och regeringens misslyckande när det gäller vården, jobben och tryggheten är därmed också Centerpartiets och Martin Ådahls.

Men hur ska man nu förstå budgeten och de riktiga besked som Martin Ådahl själv efterlyste i talarstolen? Sverige behöver riktiga besked. Ett besked skulle kunna vara hur Centerpartiet ser på den budget som nu har lagts på riksdagens bord.

Det är tydligt för mig att man inte ägnar sig åt att ta ned de skatteklilar som Martin Ådahl talar om i sitt anförande. Av de 74 miljarderna i satsningar är det inte ökade drivkrafter till arbete som prioriteras i skattepolitiken.

Det är däremot ett antal förändringar i bidrags- och ersättningssystemen som urholkar arbetslinjen. Jag menar att det saknas förslag som kraftigt stärker inte minst arbetsgivares möjligheter att anställa långtidsarbetslösa, till exempel genom förstärkta nystartsjobb.

Det handlar också om att vi får ökade drivkrafter att arbeta. Både jag och Martin Ådahl vet att om vi får det växer också jobben fram. Det är inget nollsummespel, utan det går att skapa fler jobb genom smarta och riktiga reformer och skattesänkningar.

Men då krävs det också att man lägger fram sådana förslag och röstar på dem. Därför är frågan hur Martin Ådahl och Centerpartiet ser på de förslag som ligger på riksdagens bord från regeringen.

Anf. 75 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag förstår att inte bara Jakob Forssmed utan många vill att vi direkt ska hoppa på tåget. Budgeten kom för några timmar sedan, och man frågar om ja eller nej, upp eller ned. Detta är ett väldigt stort och viktigt beslut med många implikationer och delar. Det behöver vi ta på det stora allvar som det kräver.

Vi har försatts i en helt omöjlig situation av att vårt långvariga samarbetsparti Liberalerna hoppade av budgetsamarbetet och vi därmed stod i en situation där vi inte hade någon fungerande majoritet för någon reformbudget i riksdagen. Även om ni tror att SD kommer att kunna stå bakom reformbudgetar tror jag inte att någon är särskilt övertygad om det utanför den kretsen som har hakat på det tåget.

Fru talman! Jag tror för övrigt knappast att Jakob Forssmed har så många anhängare bland Socialdemokraterna gällande bilden av att vi är något slags vasallparti som bär dem under armarna. Så tror jag inte att de upplever Centerpartiet.

Vi har under de år vi har samarbetat drivit regeringen till att göra kloka och viktiga strukturreformer. Jag är mycket tacksam för att bland annat ni och era kollegor Moderaterna har ställt er bakom det. Sveriges fackföreningar och Sveriges arbetsgivare har tillsammans gjort stora ändringar. Det är viktiga strukturförändringar och ändringar av möjligheter att anställa.

Jag tänker i linje med detta inte gå in och försvara den budget som just lagts fram. Men nog är det en sjundedel, en tiondel, beroende på hur Jakob Forssmed räknar, som går till skattesänkningar på jobb och företagande och på låga inkomster och medelinkomster.

Jag förstår inte riktigt att det skulle vara ett sådant totalt vakuum där. Det är ingen slump. Det är saker som vi har drivit länge som regeringen fortsätter med.

Anf. 76 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag tänkte på det som Martin Ådahl själv nämnde om skattekilar och ökade drivkrafter till arbete, som Ådahl själv var inne på. Då spelar det roll hur man utformar skattelättnaderna.

Finansministern har beskrivit skattelättnaderna som framför allt en konsumtionsstimulans. Den görs lika oavsett inkomst. Den görs inte större om man till exempel har en arbetsinkomst, så den ökar inte drivkrafterna till arbete på det sättet. Där antar jag att Martin Ådahl skulle vilja utforma det annorlunda om han själv ska svara upp mot sin egen retorik.

Frågan är egentligen: Om det kommer en annan budget på riksdagens bord som innehåller ökade drivkrafter till arbete och lättnader för arbetsgivare så att de kan anställa fler långtidsarbetslösa, kommer då Martin Ådahl att rösta för den budgeten eller inte? Om den frågan inte får ett svar i dag kommer den att behöva besvaras så småningom.

Anf. 77 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det var en retorisk fråga från Jakob Forssmed. Den kommer med besked att få ett retoriskt svar. Ja, det kommer att komma en sådan budget på riksdagens bord. Den kommer att presenteras av Centerpartiet inom den allmänna motionstiden.

Jakob Forssmed, Elisabeth Svantesson och ni alla är välkomna att rösta på den budgeten så att vi har en vettig, klassisk reformpolitik i det här landet av den typ vi har haft i så många år så att alla inte bara hänfaller åt populism och sätter det överst vem som ska sitta på vilka statsrådspost. Ni är alla välkomna att rösta på den.

Om det erbjudandet inte mottages med samma varma hand som jag hade hoppats, kanske de som bor på landsbygden hade hoppats, de som tror på en grön omställning hade hoppats och Sveriges småföretagare hade hoppats får vi också hantera det läget och vara konstruktiva för Sveriges framtid.

Anf. 78 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Varmt välkommen, Martin Ådahl, till debatten! Centerpartiet valde i somras att stötta den socialdemokratiska regeringen. Ni hade chansen att rösta fram en borgerlig regering, men ni valde vänstersidan. Jag beklagar verkligen detta, och jag beklagar den vänstersväng som Centerpartiet nu gör. Men jag hoppas att ni kommer tillbaka till borgerligheten.

Ni har en del gemensamt i vissa sakfrågor med den rödgröna regeringen; det gäller migrationen och inte minst energipolitiken. Jag skulle vilja hålla fast vid det en kort stund. Det gäller elkrisen vi ser runt om i Sverige just nu. Oljekraftverket i Karlshamn trycktes igång för någon vecka sedan trots att det var en het sommardag. Det är en anläggning som bara brukar användas när det är vinter och kallt, men nu är den igång och spyr ut koldioxid i atmosfären mitt under en varm sommardag.

Elkrisen är här. Priserna har i Värmland ökat med 250 procent. Hemma i Skåne, där jag bor, är elpriset på historiskt höga nivåer. I Robertsfors i norra Sverige, i Västerbotten, tackar man nej till 2 000 nya jobb därför att man inte har tillräcklig tillgång till el. Martin Ådahl bor ju i Stockholm, men jag gissar att han har ett engagemang för andra delar av landet också.

Vi börjar bli rätt trötta på den här situationen, och Centerpartiet bär ett mycket stort ansvar för den. Ni har konsekvent röstat nej till alla de initiativ som Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och andra partier i den här riksdagen har drivit fram för att underlätta situationen och för att vi ska slippa elkriser. Vi säger att vi ska ha mer kärnkraft i Sverige. Varför säger ni nej till det, Martin Ådahl?

Anf. 79 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Först vill jag diskutera det som Mats Persson angav som en borgerlig regering och ett borgerligt alternativ. Mats Persson och jag är liberaler. Vi tror på individens frihet, och vi tror på alla människors lika värde. Vi skuldbelägger inte invandrare, och vi skuldbelägger inte enskilda grupper.

Vi är genom vår övertygelse egentligen manade att stå upp när främlingsfientliga krafter hotar och att skydda människor mot den typen av fördomar. Det är vårt ansvar om vi tror på vad det innebär att vara liberal. Och då ska jag säga dig att ett parti som Sverigedemokraterna aldrig kommer att vara del av en borgerlighet som ett liberalt parti är del av.

När det gäller kärnkraften är ni i den besvärliga sitsen att ni ska övertala dem som inte är helt gifta med och fascinerade av kärnkraften. Jag kan förstå att man kan vara det, men då måste man antingen subventionera en hopplös renovering efter renovering av verk som håller på att gå sönder eller vänta på att det med subventionerade pengar – som i Finland och som i Storbritannien – långt in i framtiden när klimatkrisen redan är akut ska komma kärnkraftverk som är nya.

I stället kan man utan de enda subventionering ge en möjlighet för de 130 terawattimmar havsbaserad vindkraft som bolagen är beredda att leverera här och nu i Östersjön och i bra vindlägen genom den energiöverenskommelse vi har gjort med anslutning av liknande.

Varför? Det är en helt obegriplig debatt om man inte bara vinklar den politiskt.

Anf. 80 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Det handlar inte om ideologi. Det handlar om att jag inte vill att vi ska ha en elkris. Jag tycker inte om att elpriserna är så här höga, och jag blir väldigt bekymrad när vi spyr ut koldioxid i atmosfären en solig sommardag i augusti i Sverige när vi borde ha ett elsystem som är helt koldioxidfritt. Det är det som bekymrar mig.

Om man ska ta ansvar för klimatet och om vi vill ha företag som ska investera i den nya tekniken måste vi ha gott om energi. Och jag vill inte att det ska innebära att vi blir oljeberoende, som vi är just nu.

Fru talman! Centerpartiet har ett mycket stort ansvar för detta, och Martin Ådahl erkänner ju det själv. Han säger att Centerpartiet har röstat emot de här förslagen. Det är det som är problemet. Centerpartiet bär ett stort ansvar för den elkris som vi ser i Sverige just nu. Det ansvaret måste Centerpartiet ta.

Anf. 81 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det görs verkligen försök att förvirra debatten totalt. Över ett år exporterar Sverige i dag enormt mycket energi.

Det här handlar alltså om de tillfällen då det dippar, där vi har problem och där vi behöver reglerkraft, som det heter. Det är typ vattenkraftverk i Norrland. Vi behöver baskraft, där kärnkraften är ett alternativ. Det finns också andra alternativ. Vi behöver också ha överföring, och det är oftast där elkriserna uppstår. Jag vet inte om energiministern, eller före detta energiministern, är kvar i kammaren, men detta har varit det stora problemet under den period då vi har haft elbrist. Överföringen har inte fungerat.

Alla de här problemen har vi verkligen velat vara med och lösa. Och kärnkraften är inte en lösning på detta.

Men vad man än tycker om kärnkraften har det ingenting – det har Mats Persson alldeles rätt i – att göra med att SD skulle vara ett borgerligt parti för oss som har en liberal övertygelse. Det är det inte.

Anf. 82 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Vi är så otroligt glada att ha Martin Ådahl här i dag, och det är många som vill begära replik.

Min fråga är faktiskt delvis besvarad eftersom Martin Ådahl med en sådan glädje och stolthet berättade hur man har sett till att hålla miljöskatterna nere i Sverige. Det är en sanningsenlig beskrivning, men jag tänkte uppehålla mig lite mer kring miljöskatter och den gröna skatteväxlingen.

När det är dags för valrörelse och vi är ute och träffar folk och kampanjar är Miljöpartiet och Centerpartiet helt överens om idén om en grön skatteväxling, som innebär att man höjer skatterna på miljö och klimat och sänker dem på exempelvis arbete. I början av den här mandatperioden blev fyra partier överens om att genomföra en kraftfull grön skatteväxling under mandatperioden.

Sedan har det hänt mycket. En sak som hände i somras var att Centerpartiet ändrade sin inställning och sin relation till regeringen. Man har angett ett antal krav för att stötta budgeten. Ett krav har varit inga skattehöjningar, det vill säga ingen grön skatteväxling och inga miljöskatter.

Samtidigt läser jag i tidningen att Martin Ådahl fortfarande är väldigt entusiastisk över den gröna skatteväxlingen. Jag får inte ihop detta. Det kanske är någonting jag inte förstår, så jag vill ge Martin Ådahl möjlighet till en förklaring: Vill Martin Ådahl här och nu höja miljöskatter i Sverige eller vill han inte det?

Anf. 83 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag tror att det ändå gick någonting förlorat i replikskiftet med Sverigedemokraterna i den meningen att jag försökte förklara att vi har valt ett annat sätt att växla skatten – som ni själva för övrigt har anammat med hull och hår efter att vi drev det. Det gäller bonus och malus på nya bilar.

Men framför allt ska ni inte sälja bort era egna vinster i januarisamarbetet. Det är en av de största skatteväxlingarna mellan skatt på utsläpp och sänkta skatter på arbete och företagande som vi har haft historiskt under den här perioden, och den har vi gjort tillsammans.

Nu har vi ett läge där jag tror att det är regeringen som har stoppat kemikalieskatten därför att den inte var färdig och därför att det är ett dåligt läge i konjunkturen. Jag läste i budgeten att det är ni som har stoppat den, så ni kan inte gärna anklaga oss. Vi är absolut inte säkra på att vi kommer

att stödja den här budgeten. Ursäkta mig, fru talman, men det är svårt att anklaga oss för någonting som står i den budget som ni just har antagit.

På frågan om huruvida vi vill ha grön skatteväxling framöver är svaret: Absolut! Mycket av det kommer säkert att ske på EU-nivå eftersom priset på koldioxid, som sätts för alla länder gemensamt, är så effektivt för att få höjningen i hela Europa och få igång den stora förändringen. Det är mycket det som ligger bakom exempelvis det fossilmfria stålet, batterifabriker och den elbilsutveckling som pågår i Europa. Man ser att vi hela tiden flyttar fram ställningarna där. Men detta måste göras, precis som ni själva konstaterar, med klokhet, vett och sans.

Nej, vi får inte glömma allt det faktiskt storartade vi har gjort tillsammans.

Anf. 84 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Det besked om skatteväxling som nu kom var väldigt typiskt: Framöver! Det är nyckelordet – framöver, inte nu. Det är jobbigt, för det är många väljare som blir sura. Det är ganska tufft att driva fram miljöskatter, oavsett i vilken konstellation och i vilket samarbete man försöker göra det. Det har varit trögt att få den gröna skatteväxling vi var överens om i början av mandatperioden på plats, också denna gång. Vi är inte ett dugg förvånade.

Min fråga var om Martin Ådahl här och nu arbetar för och vill ha höjda miljöskatter i Sverige, eller om det som hans partiledare säger om inga skattehöjningar verkligen har varit och framöver kommer att vara ett villkor för Centerpartiet när de tar ställning till den här budgeten. Vad är det som gäller? Ni kommunicerar med kluven tunga.

Anf. 85 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur kluven tungan var, allvarligt talat. Jag har liksom lite svårt att se det här. Det finns jättemånga studier som visar att om man kan förändra inköpspriset med bonus malus har detta fyra fem gånger mer effekt än om man bara höjer bensinpriset för samma summa. Det är ganska enkelt: Folk sitter fast i sitt bilberoende, men när de byter bil händer det saker.

Jag tycker att det är jättebra att vi har växlat över till det. Jag tror inte att vägen är att bara höja bensinpriset krona efter krona och att det kommer att lösa klimatkrisen åt oss i Sverige när vi har den stora omställning vi nu har. Men det betyder inte att det inte finns annat vi kan göra. Det var ju vi som från början föreslog kemikalieskatten på kläder och skor, som nu har pausats av de här olika skälen.

Här finns en stor ambition att göra detta. Men det ska göras klokt och smart, så som vi har gjort med bilarna.

Anf. 86 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Tidigt i morse var det många väckarklockor som ringde. Självklart hade det varit skönt att sova ett tag till, men människor gjorde sig i ordning för att ta sig till jobbet. Det var Korsnäsarbetaren som tog cykeln till fabriken. Det var förskolläraren som undrade om alla barn skulle hinnas med under dagen. Det var fastighetsskötaren som fortfarande sliter med konsekvenserna efter översvämningarna i Gävle. Efter jobbet

väntar läxläsning, skjutsning av barn, matlagning och tvätt, och sedan är orken slut.

Under pandemin har många slitit extra hårt. Månader av övertid, slit och för mycket jobb på för få anställda har självklart varit tärande. Kroppen värker, och hjärnan ligger som i bomull. Jag tänker särskilt på dem i äldreomsorgen och i vården. De är för få, de sliter väldigt hårt och många av dem har dessutom så låg lön att de inte har råd att unna sig det där lilla extra.

Det är dessa människors arbete som bygger landet – dag efter dag, generation efter generation. Det är alltså inte bankdirektörer, finansvalpar eller välfärdskapitalister som bygger det, men det är de som har gynnats genom åren till priset av otrygghet för dem som arbetar. För när dessa har slitit ut sig i jobbet kan de inte längre lita på att sjukförsäkringen finns där.

Hetsjakten på sjuka och arbetslösa har i decennier styrt politiken. Högern kallar det arbetslinjen, förklädd nyliberalism, och menar att om folk är tillräckligt fattiga blir de också friska eller tar sig i kragen och tar ett jobb. Om trygghetssystemens regelsystem skärps så att så få som möjligt kan kvalificera sig ifrågasätts systemen och kan sedan monteras ned bit för bit. Misstänkliggörande och utpekande av dem som inte kan eller får bidra till samhällsbygget har styrt politiken. Det är ert eget fel, säger man. Systemfel individualiseras, och man skriker ”bidrag”.

Den ekonomiska politiken har styrts av nyliberalt tankegods. Skattesänkningar för de välbeställda ska leda till nya jobb, investeringar och ökad produktivitet men har i praktiken lett till massarbetslöshet, ständigt ökad ekonomisk ojämlikhet, otrygghet och underfinansierad välfärd. Många är de som år efter år har fått bära välfärden på sina axlar. Många kvinnor har fått sina kroppar och hjärnor utslitna, samtidigt som de privata välfärdsbolagens ägare – oftast män – har tagit skattepengarna och i stället köpt sig ett jaktlott eller en flådig lägenhet i något fint skatteparadis. Där skålar de säkert glatt och tackar de politiska partier som har givit dem skattebetalarnas pengar.

Oavsett regeringsfärg har dessa privatiseringar fortsatt, skatter sänkts, ojämlikheten ökat och välfärdens underfinansiering rullat på. Högerns lösningar har också blivit Socialdemokraternas. De senaste åren har Annie Lööf styrt och ställt. Varje nyck har tillgodosetts av Stefan Löfven. Marknadshyror skulle införas. Jajamänsan, sa Löfven. LAS ska urholkas. Javisst, blev svaret. Arbetsförmedlingen ska bli nyliberal lekstuga, sa Martin Ådahl. Javisst, sa Socialdemokraterna och stängde ned Arbetsförmedlingen över hela landet.

Det finns, fru talman, självklart delar i den här budgeten som går i rätt riktning. Jag tänker framför allt på sjukförsäkringen, som nu äntligen ska lagas efter 14 år av kamp av väldigt många. Våra krav är i huvudsak tillgodosedda. Nu ändras regler, Försäkringskassans styrning likaså. Ersättningar höjs, och människor som har slitit länge och blivit äldre kan få omfattas av försäkringen i stället för att lyfta pension i förtid.

Det blir borttagen skatteklifyta för de kroniskt sjuka och funktionsnedsatta, och ersättningar höjs kraftigt. Revor lagas. Sjuka ska förhoppningsvis inte längre hänvisas till socialkontor, familj och vänner för att klara sig. De ska i stället få omfattas av sjukförsäkringen. Det är ju så det ska vara. Äntligen har vi kommit till en vändpunkt där synen på samhällets ansvar och den trygghet vi kan förvänta oss ändras.

Prot. 2021/22:6
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Men den här budgeten gör också att landets alla så kallade fattigpensionärer tvingas fortsätta leva i fattigdom. Vänsterpartiet hade som ett av sina krav att deras garantipensioner skulle höjas kraftigt, för man ska inte behöva vända på varje slant om man är en gammal tant. Likaså blir karensvadraget kvar, trots de konsekvenser det har på smittspridningen.

Detta säger en del om den här budgeten. Den lyckas bara en bromsa en liten del av en negativ trend och är inte den vändning som behövs. Underfinansieringen av välfärden fortsätter, marknadsexperimenten och privatiseringskaoset finns kvar och skattesänkningarna är betydligt större än vad tillskotten i form av generella statsbidrag är till kommuner och regioner, till vård, skola och äldreomsorg.

Socialdemokraterna borde väl ha insett konsekvenserna av de ständiga skattesänkningarna. De skriker på högern om hur farligt det är men traskar på i samma spår som en blek kopia. Men varje ofinansierad krona i skattesänkning är en krona mindre till mormors omsorg, till cancerpatientens vård eller till skolbarnens läromedel. Det här leder till en fortsatt underfinansierad välfärd där bemanningen alltid är på sparlåga och där arbetsvillkor och löner skrämmer bort i stället för att attrahera.

Visst, vår satsning på äldreomsorgen som vi har drivit igenom med Moderaterna och Kristdemokraterna finns med, och det är bra. Men väldigt många av de satsningar som görs är tillfälliga. Så höjer man inga löner, förbättrar arbetsvillkor eller anställer fler i välfärden. Det verkar vara så att man får fortsätta leva på de här applåderna, och stressen fortsätter.

Fru talman! Rapporterna om klimatförändringarnas konsekvenser står som spön i backen. Ingen borde göra annat än känna oro, ställa krav på åtgärder och utkräva ansvar.

Hemma i Gävle fick vi enorma skyfall. Människor slet i mörkret för att rädda det som räddas kunde i sina hem. Vattnet stod som fontäner ur gattubrunnarna, avloppsvatten sprutade ur golvbrunnarna i källarna och vattnet kom in genom grunden. Människor fick evakueras, och de fick sina hus skadade och sina minnessaker och ägodelar likaså. Under viadukten var vattennivån 4 ½ meter. Klimatförändringarna känns in på bara skinnet.

Visst, den här budgeten har många nödvändiga och bra satsningar på klimat och miljö, på biologisk mångfald, på en grön omställning i industrin och på kommunernas skyddsåtgärder. Men kollektivtrafiken, som borde byggas ut och göras mer tillgänglig, kommer i stället att behöva dra in busslinjer och höja biljettpriiser. Underhållet på järnvägen fortsätter att släpa efter, och sjöfarten, som borde stärkas påtagligt för att minska transporterna på vägarna och utsläppen, får fortsätta att vara på undantag.

Vänsterpartiets budgetmotion kommer att omfatta stora satsningar på klimatomställning – de största satsningarna. Det ger jobb och bygger ett modernare, hållbarare land. Vi vill bygga bort bostadsbristen med energieffektiva bostäder, satsa på små industriföretag, på städer som byggs tillgängliga och gröna, på service på landsbygden och på en utbyggd välfärd med förbättrad kvalitet och förbättrade arbetsvillkor.

Det är en budget som på allvar tar itu med den ekonomiska ojämlikheten så att slipsprydd direktörer och finansspekulanter får avstå för att fattiggjorda pensionärer ska få ett värdigt liv och för att välfärden ska få sin långsiktiga finansiering. Det är en budget som helt enkelt skapar hopp och framtidstro för många.

(Applåder)

Fru talman! Ingen är trygg förrän alla är trygga. Det har bäring på den ojämna vaccinfördelningen i en värld där covid utgör en fortsatt plåga och källa till osäkerhet. Men det gäller också våldet och gängkriminaliteten i vårt land. Ingen är trygg förrän alla är trygga. Det sker sprängningar och skjutningar. Mödrar och fäder begraver sina söner och döttrar. Livsutrymmet minskar där rädslan breder ut sig. Familjer lägger om sina och barnens liv. När denna grundskottlossning mot tryggheten drabbar någon drabbas vi alla.

Fru talman! När Sverige nu ska få en ny budget är det i ett ekonomiskt läge med betydande osäkerhet, men trots det är det, eller borde det vara, tydligare än på länge var fokus måste ligga: Gångbrottsligheten måste knäckas, vårdköerna kapas, omsorgen stärkas, klimatutsläppen bromsas och långtidsarbetslösheten brytas.

Men var är regeringens fokus? Ja, enligt Magdalena Andersson på Harpsund är ett av regeringens fokus att hitta en balans mellan de disparata viljorna från Centerpartiet och Vänsterpartiet – och en bra balans för svenska folket, hann hon tillägga.

Fru talman! Nog är det resultatet av en balansakt på slak budgetlina som vi nu ser. Skatten ska sänkas men höjas. Jobben, jobben, jobben sägs prioriteras, men arbetslinjen urholkas. Skogen ska brukas men bevaras.

Den som har försökt gå på lina vet att all kraft måste användas till att hålla balansen – tempot sjunker och kraften framåt avtar. Vi har en finansminister med förhandlingsförbud som har tvingats lasta på både den ena och den andra dyra och motstridiga reformen på balansstången för att kunna hålla sig kvar vid makten.

Fru talman! Att spendera 74 miljarder är inte svårt, men att göra det strukturellt rätt med ledarskap och reformkraft för att lösa samhällsproblem och rusta Sverige klarar inte regeringen när betydande möda ägnas åt detta maktfastklamrande. Det är dåligt för Sverige.

Tänk om regeringens alla förslag som gröper ur arbetslinjen, kalkerade från Vänsterpartiets debattartiklar, i stället handlade om åtgärder för att öka drivkraften att jobba och att anställa personer i långtidsarbetslöshet! Visst, vart och ett av regeringens förslag om ändringar i ersättningssystemen är inte fel i sig, men riktningen och fokuset är fel.

Känslan är att Sverige är på väg tillbaka till det läge som rådde före 2006, alltså att människor göms och glöms i bidragssystem och ersättningar. Så kanske det blir när Socialdemokraterna har svikit sitt viktigaste löfte: löftet om jobben. Sverige kommer allt längre från EU:s lägsta arbetslöshet – nästan längst ifrån faktiskt.

För den som blir arbetslös eller sjuk ska det finnas trygghet, men det ska också finnas en väg tillbaka till arbetsgemenskap för de flesta. Man kanske inte alltid kan jobba 100 procent av heltid, men man kan jobba 100 procent av sin förmåga.

Nu måste vi bryta långtidsarbetslösheten med ett brett reformprogram med dubbelt jobbskatteavdrag på låga inkomster för den som går från utanförskap till arbete så att jobb lönar sig och fler jobb växer fram. Förstärkta, tidigare lagda nystartsjobb så att fler arbetsgivare kan anställa långtidsarbetslösa är en åtgärd som även Arbetsförmedlingen har efterlyst.

Krav behövs i försörjningsstödet så att alla som kan det får utföra arbetsinsatser eller rusta sig för jobb. Reformen behövs för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning som har nedsatt arbetsförmåga att få ett arbete. Det behövs en ny, enkel företagsform utan moms och årsredovisning för att det inte ska vara ett helt företag att driva firma. Förslag behövs för entreprenörskap och växande företag, för omställning och mer utbildning till bristyrken parallellt med sfi så att målet om ett jobb blir tydligt.

Vi kristdemokrater viker inte en tum från att alla som kan jobba ska få chansen till en arbetsgemenskap och till att kunna stå vid en kaffemaskin med arbetskamrater och klaga lite på kaffet – just sådant som många av oss som har jobb har längtat lite extra efter.

Fru talman! Samma behov av riktiga, rejäla reformer gäller på område efter område. När det gäller rättsväsendet får förra årets haveri då åklagarna fick noll kronor i ökning aldrig upprepas. Nu får åklagarna mer, men då får andra för lite. Nu måste vi bygga ut hela rättsväsendet med fler domstolar och kriminalvårdsplatser. Vi måste rusta tullen och Kustbevakningen. Vi behöver fler poliser, men vi behöver också polisstödsassistenter så att polisen gör rätt saker. Vi behöver rekrytera tillbaka erfarna utredare som har gått i pension så att vi snabbt kan växla upp vår kraft i utredningsarbetet och risken att åka fast ökar, färre utsätts för brott och rättvisa skapas.

Men vi behöver också mer förebyggande insatser för att stärka familjerna, skolorna och lokalsamhället så att trygghet och hopp vänder åter till platser där de har jagats på flykten.

Samma sak med klimatet: Det behövs rejäla reformer som på allvar sänker utsläpp och ställer om och går bortom symbolpolitiken.

Fru talman! Ohälsan är en enorm utmaning, och vi har höga sjukskrivningstal, rekordlånga vårdköer och en vård som inte finns när man behöver den. Nu måste vi kapa vårdköerna. Då räcker det inte med förhoppningspengar ut i ett dysfunktionellt sjukvårdssystem, utan vi måste också ha mer av nationellt ledarskap och styrning. Det behövs nu på kort sikt en stärkt primärvård och en nationell vårdförmedling som kan bidra till att vi använder den lediga kapaciteten och ser till att den kommer patienterna till del.

Vi behöver också genomföra en omfattande sjukvårdsreform, för de 21 regionerna klarar inte vårdens samtliga förmågor på ett bra sätt, och det behövs nya grepp.

Vi måste också se att ohälsa hänger samman med relationer eller brist på relationer. När ensamheten är det enda sällskapet vid den från hemtjänsten utskickade matlådan följer ohälsan i dess spår. Det blir mer depression, mer demens och mer smärta – en kronisk stress som drabbar immunförsvaret och leder till mer hjärtinfarkt och stroke.

Därför måste vi bygga fler anpassade bostäder med gemenskapsmöjligheter för äldre. Vi måste se till att äldre inte möter fler i hemtjänsten än att man kan lära känna alla, och personalen måste få trygga jobb med scheman som möjliggör jobb och familjeliv så att de uthålligt kan utföra sina fantastiska insatser.

Fru talman! Efter pandemin behöver vi en återstart av gemenskapen i Sverige. Vi behöver dem som sträcker ut en hand till den som är i nöd, som ser våra barn, bryter ensamhet och gör att goda värden kan breda ut sig. Goda värden är nämligen inte främst åsikter utan handlingar, och de får syre i civilsamhällets gemenskaper – i de möten mellan människor som behövs mer än någonsin. I ett land där många barn tror att deras föräldrar eller andra vuxna inte har tid för dem behövs reformer för civilsamhällets gemenskap.

Fru talman! När vi drabbas av en kris som pandemin är det lätt att vi vänder oss inåt, men vi måste också orka lyfta blicken och se att fattigdomen i världen nu ökar kraftigt – för första gången på 20 år. Det handlar om länder där det inte finns återhämtningspaket eller permitteringsstöd, där barn inte bara har tappat skolgången utan därmed också sitt enda riktiga mål mat om dagen och där svälten ökar. Vi kan inte leva bekvämt i en sådan värld. Vi vill inte det. Sverige måste ställa upp, göra bättre och göra mer så att bistånd bekämpar fattigdom och inte hamnar i orätta händer. I förlängningen gynnar det också oss.

Fru talman! Uppgifterna är stora. Det går att vända utvecklingen på de här områdena, men det är bråttom. Tyvärr saknar regeringen det ledarskap och den reformkraft som krävs. Nu behövs ett nytt ledarskap för ett samhälle där det vi har bestämt oss för att fixa tillsammans verkligen fungerar – för ett samhälle där ingen hålls tillbaka men ingen heller lämnas kvar.

Anf. 88 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Ibland här i kammaren begär man replik för att man inte håller med om det som sägs i ett anförande, men ibland begär man replik för att man håller med – för att det faktiskt är sådant som man själv tycker.

Bland många bra saker av Kristdemokraterna tog Jakob Forssmed här upp en vision som jag faktiskt ibland har saknat i debatterna, nämligen att man fullt ut värnar det svenska biståndet. Det kan jag verkligen förstå att man gör i det läge vi just nu har internationellt efter covid, med akut fattigdom, krig och många som lever i extrem nöd på olika platser.

Tidigare i den här budgetdebatten har vi dock hört från ett parti som vill använda biståndet som en bankomat för att finansiera alla möjliga satsningar. Man vill ta från de allra mest utsatta i världen, och man ställer det mot allt det vi behöver göra i vårt eget land – som att vi skulle överge allt det vi har stått för under alla år, nämligen att bistå de allra mest utsatta av våra medmänniskor där ute i världen. Den uppenbara frågan, fru talman, är: Är detta någonting som Kristdemokraterna och Jakob Forssmed ställer upp på? Det handlar bland annat om att finansiera en pensionsreform, eller hur Sverigedemokraterna nu hade tänkt sig det hela.

Anf. 89 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Martin Ådahl!

Vi kristdemokrater menar att det finns väldigt stora behov i världen, inte minst just nu. Det har tidigare skett en väldigt positiv utveckling när det gäller fattigdom, av många skäl: Biståndet har varit en komponent, men också öppenhet och handel har lyft människor ur fattigdom – liksom att institutioner har vuxit sig starka.

Skola och utbildning har ju fått en oerhörd knäck under pandemin, och vi vet att långt fler flickor blir bortgifta på grund av att de inte är i skolan. Vi vet att fattigdomen ökar och att fler svälter i dag än på många, många år. Det är klart att biståndet behövs i det läget. Det behövs ett bra bistånd, och det behöver vara effektivt. Det behöver utvärderas bättre än vad som skett historiskt, och korruptionen inom biståndet behöver bekämpas hårdare för att varje skattekrona ska ge allra mest effekt när det gäller fattigdom. Det finns också väldigt intressant forskning på hur man med direktstöd kan nå direkt till befolkningar utan att gå via korrupta regimer och annat.

Det finns alltså mycket att göra inte bara när det gäller biståndets struktur utan även när det gäller sådana saker som att se till att världen inte tappar i vaccintempo nu. Det gäller inte bara covidvaccin utan även vaccin mot enkelt avhjälpta sjukdomar som förhindrar utveckling, välbstånd och tillväxt i världen. Jag är övertygad om att en värld där vi bekämpar fattigdomen är en säkrare och tryggare värld också för oss som bor i Sverige.

Anf. 90 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! På ett sätt var även detta inlägg ett bra svar – det avslöjade ett genuint engagemang för bistånd och för de utsatta personer som jag vet att Jakob Forssmed är både intresserad av och kunnig om – men det var tyvärr inte svaret på den akuta fråga som ställs just nu och just här.

Det finns ett parti som vill fullständigt sabla ned det bistånd vi värnar och i stället använda det till alla möjliga andra ändamål. Är det någonting som är moraliskt acceptabelt för Kristdemokraterna och Jakob Forssmed? Det är faktiskt mer en vädjan än en fråga.

Anf. 91 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag kan tala för Kristdemokraterna, och vi har inga ambitioner att göra på det sätt som Martin Ådahl beskriver – verkligen inte.

Om man vill ta ansvar i världen och inte sluta sig tror jag att man måste se att detta även hänger ihop med hur människor flyr. Om människor har det sämre, om vi inte klarar att bekämpa förtryck och sprida demokrati och om vi inte klarar att bekämpa fattigdom får vi också fler flyende i världen. Det leder till problem och utsatthet, både för dessa människor och för länder som ska ta emot flyende. Därför behövs bistånd även ur den aspekten.

Jag talar alltså för Kristdemokraterna, och vi vill ha ett bistånd som når fram, som bekämpar fattigdom och som i detta läge inte minst bekämpar svält och ser till att både pojkar och flickor kan få utbildning.

Anf. 92 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag kan väl börja med att instämma i vikten av att hålla i biståndsbudgeten. Vi verkar vara överens om det, såväl Centerpartiet och Kristdemokraterna som flera andra partier, vilket är bra. Det finns dock uttalade hot mot detta; så är det ju.

Jag tänkte prata lite om den skatteflykta som finns när det gäller dem med sjuk- och aktivitetsersättning. Om jag inte missminner mig är det så att den som har 10 000 i garantiersättning betalar ungefär 1 000 kronor mer i skatt per månad – alltså cirka 12 000 kronor mer i skatt per år – än den som har turen att vara frisk och ha ett jobb med lika mycket inkomst.

Det där infördes ju när Kristdemokraterna satt i regeringen, och jag undrar varför. Vad var syftet, Jakob Forssmed? Varför skulle kroniskt sjuka och funktionsnedsatta ha en högre skatt än den som hade turen att vara frisk och ha ett jobb? Det gäller dessutom personer som har väldigt låg ersättning. Vad var syftet med detta?

Anf. 93 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Syftet när Alliansen införde jobbskatteavdraget 2006, om det är det Ulla Andersson tänker på, trodde jag var känt för de flesta – men uppenbarligen inte för Ulla Andersson.

Syftet var att det skulle löna sig bättre att arbeta i Sverige. Genom att prioritera fram ökade möjligheter att jobba skulle vi också få fler jobb att växa fram. Det är nämligen inget nollsummespel, som det är i Vänsterns värld, utan det spelar roll hur man utformar skatter. Det spelar roll hur man utformar ersättningssystem och annat. Detta är mycket viktigt.

Det har också visat sig att detta var en stor framgång. Man har lyckats skapa jobb, och fler har kommit i arbete tack vare de här reformerna. Det är också skälet till att Socialdemokraterna inte har avskaffat detta under alla de år man har suttit vid regeringsmakten, gissar jag. De har sett att detta spelar roll.

Idén var alltså inte att försämrå för någon utan att förbättra för dem som går till ett arbete.

Sedan har vi kristdemokrater i flera budgetar de senaste åren sett att den grupp som Ulla Andersson pekar på har en tuff och besvärlig ekonomisk situation. Vi har i många budgetar i rad föreslagit förbättringar för dem som har varit väsentligt större än vad regeringen har föreslagit. Det är jag glad för.

Jag tycker också att det är rimligt att den här skattekllyftan kan slutas. Detta handlar ju om personer som i många fall saknar arbetsförmåga och som inte kommer att kunna återfå arbetsförmåga. Jag tycker inte att det är särskilt problematiskt att denna skatt sänks för dessa personer.

Anf. 94 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det är fint att höra att Kristdemokraterna har kommit till insikt om att kroniskt sjuka och funktionsnedsatta inte ska betala högre skatt. Tanken har väl varit att de om de fick sänkt skatt plötsligt bara skulle ta sig i kragen och ta sig ut på den arbetsmarknad som inte tog emot dem. Det måste ändå ha varit så tankarna gick – annars förstår jag väldigt lite av Kristdemokraternas resonemang.

Detta är ju personer som har väldigt låg ersättning. Jag kommer ihåg när vi drev igenom en skattesänkning under den förra mandatperioden. Då gick Kristdemokraterna ut och protesterade högt. Sedan fick man backa eftersom framför allt funktionshindersrörelsen gick ut och protesterade väldigt påtagligt mot Kristdemokraternas ställningstagande.

Det är väl bra att Kristdemokraterna har kommit till nya insikter. Jag beklagar ändå att vi i 16 års tid har hanterat kroniskt sjuka och funktionsnedsatta på detta, skulle jag vilja säga, ovärdiga sätt.

Anf. 95 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att dessa personer får en förbättrad ekonomisk ställning. Det har vi föreslagit i många budgetar, även om vi

har jobbat mer med att höja de lägsta ersättningarna – den så kallade garantiersättningen. Det är framför allt där vårt fokus har legat, men jag har verkligen inget emot att man sänker skatten och på det sättet förbättrar för dessa personer.

Jag önskar att Vänsterpartiet kunde lägga ett lika stort engagemang på att få människor tillbaka in i arbete, så att de som har en chans att komma tillbaka får sin rehabilitering, så att vårddköerna kapas och så att man ser till att människor får ordentliga drivkrafter in i arbete. Det handlar även om att arbetsgivare stimuleras att anställa fler människor som faktiskt har en liten arbetsförmåga, så att inte människor göms och glöms i bidragssystem i stället för att få chansen till en arbetsgemenskap.

Där tycker jag att det finns brister i Vänsterpartiets politik och i regeringens politik. Jag vill gärna bidra till att vi kan ge fler människor – de människor som kan – chansen att komma tillbaka.

Anf. 96 MATS PERSSON (L):

Fru talman! Jag skulle vilja rikta mig direkt till den hårt arbetande medelklassen – människor som går till jobbet varje morgon, som kämpar för att deras barn ska få det bättre än de själva, som tar ansvar för bostadsrättsföreningen eller den lokala fotbollsklubben, som tar ansvar i klimatomställningen och som står upp för viktiga värderingar om ”gör din plikt, kräv din rätt”. Allt det där byggde en gång i tiden vårt land.

Jag träffar många svenskar som känner en enorm frustration över att ingen tar itu med samhällsproblemen. Detta är människor som ser att samhället slits isär. Det är människor som känner en frustration över att politiken fastnar i pajkastning och att politiken handlar för mycket om politiskt spel och för lite om att lösa Sveriges problem.

Detta är människor som undrar vad de egentligen får för sina skattepengar i ett land som har världens högsta marginalsatser på arbete men inte världens bästa välfärd. Det är människor som undrar hur det är möjligt att 50 vuxna män har tid att bråka och mordhota varandra på stan i Lund en måndagsförmiddag i stället för att vara på jobbet.

Till dessa människor har jag ett mycket tydligt besked: Sverige behöver förändring. Vi behöver en liberal, borgerlig regering som tar itu med problemen i vårt land. Vi behöver en politik som tydligt säger att hederligt folk ska få stor frihet att leva sitt liv som de själva önskar och att staten ska skydda hederliga människor från ohederliga människor.

Fru talman! Ingenting är viktigare än att investera i våra barn och ungdomar. Många av de problem vi ser i samhället i dag, till exempel gängkriminalitet, bidragsberoende och arbetslöshet, har sin grund i att alldeles för många inte klarar skolan. Var sjätte elev lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet.

Vi ser en coronageneration i skolan. Detta är barn och ungdomar som har suttit bakom en skärm i stället för att träffa lärare och klasskamrater i klassrummet. Det är klart att detta kommer att synas i resultaten. Det är klart att detta innebär att man lär sig mindre.

Vi ser elever som har lätt för sig i skolan och som inte utmanas. Inte minst ser vi dock för många elever som behöver stöd men som inte får det. Vi ser stökiga och utåtagerande elever som skapar oordning för de andra i klassen och som i stället borde få undervisning i särskilda undervisningsgrupper.

Vi ser växande skillnader mellan den som får stöd i skolan hemifrån och den som lämnar skolan på eftermiddagen för att stötta sina föräldrar hemma.

I det läget väljer den rödgröna regeringen att snåla på skolan. Man sänker kunskapskraven och vill införa flumskolan igen. Detta gör mig otroligt bekymrad och – faktiskt – besviken. Vi är många småbarnsföräldrar som är oroliga över utvecklingen i den svenska skolan. Den rödgröna regeringen tycks inte höra den förtvivlade stämning som råder i lärarrummen och runt om på landets skolor, där lärare oftare talar om besparingskrav än om kunskapskrav.

I stället för att ha Socialdemokraternas familjevecka vill Liberalerna investera i kunskap och utbildning. När den rödgröna regeringen nu vill att den hårt arbetande medelklassen ska betala mer för sina studielån säger vi precis tvärtom: Det ska alltid löna sig att utbilda sig.

Vi står upp för studiero i klassrummet när andra vill se flum. Vi står upp för att barn och ungdomar ska lära sig att läsa, räkna och skriva.

Fru talman! Vi har under de senaste åren fått ta del av fruktansvärda händelser när oskyldiga drabbats av våldet. Vårt fina land – vårt fina Sverige – utmanas på allvar av gängkriminalitet, skjutningar och ungdomsrån.

Under alldeles för lång tid har det funnits en slapp mentalitet och en slapp attityd till den här kriminaliteten. Man kan säga att det inte drabbar en själv, att det ju bara är de kriminella som bråkar med varandra eller att befolkningen växer och att det egentligen inte är så farligt. Men det där är inte sant. Ingen är immun mot att drabbas av brottsligheten. Ungdomar rånas på sina mobiltelefoner. Ungdomar tar omvägen hem för att undvika våld och tar inte på sig den fina jackan av rädsla för att någon ska attackera dem och stjäla den.

Min egen hemstad Lund är en stad som är känd för sitt anrika universitet, innovativa företag och en mysig stadskärna. Tro mig – besök den om ni inte har varit där!

Men sedan någon vecka tillbaka är Lund också känt för klanslagsmål. Femtiotalet vuxna män slogs och mordhotade varandra på öppen gata i stan.

Låt mig vara väldigt tydlig: Parallella rättsstrukturer och kriminella klansamhällen är helt oförenliga med vår liberala demokrati. Men för några dagar sedan stod Miljöpartiets språkrör Märta Stenevi, som också är jämställdhetsminister, i riksdagens talarstol och försökte att göra sig lustig över ordet ”klan”. Det är ingenting att skoja om. Det här bråket, som polisen beskriver i termer av mordförsök, ägde rum nära min sons förskola.

Det handlar om förnekelse, relativisering och passivitet. Om man inte ens erkänner problemet, hur ska man då kunna lösa det?

Fru talman! Klimatutmaningen är en avgörande framtidsfråga. För att möta den behöver vi ställa om från fossilt till fossilfritt. Svenska företag ska utveckla den mest moderna teknik som finns för att lösa klimatfrågan. Detta sker runt om i vårt land just nu.

Ska de kunna göra det krävs tillgång till el, men i stället har Sverige elkris. Oljekraftverket i Karlshamn tvingades igång under en solig sensommardag i förra veckan. Samtidigt slog elpriserna nya rekord, trots att vinterns kyla är många månader borta och vi nästan haft sommar eller tidig höst.

Den akuta elkrisen är självförvållad. Ett av problemen är att fossilfri elproduktion i de södra och mellersta delarna av landet har avvecklats samtidigt som vi inte kan få ta del av den el som produceras i norr.

Sedan reaktorerna i Barsebäck lades ned är Skånes elbehov ungefär fyra gånger större än det som produceras i den delen av Sverige. Och i Robertsfors i Västerbotten tvingades man att tacka nej till 2 000 nya jobb, motsvarande ungefär 400 000 nya jobb i Stockholm som näringslivsdirektören i den västerbottniska kommunen uttryckte det. Vi fick tacka nej för att vi har elkris i Sverige. Det duger inte.

Fru talman! Jag tror att vi kan skapa ett samhälle där driftiga företagare skapar nya jobb, där jämlikheten ökar genom att skolan fungerar och där vi skapar ett hållbart samhälle genom att klimatutsläppen minskar.

Jag tror att vi kan skapa en politik som säger att hederligt folk ska få stor frihet att leva sina liv som de själva önskar, men att staten ska skydda hederliga människor från ohederliga människor.

Fru talman! Detta kräver förändring. Det är tid för förändring. Vi behöver en ny regering. Vi behöver en liberal, borgerlig regering. Vi liberaler kommer att göra allt i vår makt för att se till att det nästa gång det blir val, troligen om ett år, blir ett maktskifte.

Vi kommer att stå upp för skolan. Vi kommer i alla våra budgetar och i allt vårt arbete se till att Sverige står rustat för de problem vi har. Men framför allt kommer vi inte att blunda för Sveriges problem. Framför allt kommer vi inte att ägna oss åt politiskt spel. Vi kommer att göra det som är bäst för Sverige. Och vi kommer att se den hårt arbetande medelklassen i ögonen och säga: Vi gör allt vi kan för att lösa era problem som ni möter i er vardag.

Anf. 97 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Med den budget som i dag läggs på riksdagens bord tar vi ut riktningen för det samhälle som vi vill se efter pandemin. Miljöpartiet vill bygga Sverige för framtiden. Vi vill både minska utsläppen och skapa ett rättvis och jämställt samhälle.

Vi gör nu stora investeringar för att kombinera en grön omställning med radikalt minskade utsläpp, en trygg välfärd, ökad jämställdhet och mer rättvisa.

Fru talman! Många svenska företag vill vara med och göra sin del i klimatomställningen. Och de stöd som finns på plats för att svenska företag ska våga satsa på ny teknik och nya lösningar – Klimatklivet, Industriklivet och de gröna kreditgarantierna – är framgångsrika. Därför kan vi öka dem kraftigt.

Kreditgarantierna, som kom på plats i somras, kommer framåt att möjliggöra investeringar för ofattbara 80 miljarder kronor, vilket återspeglar hur gärna svenska företag vill satsa. Det är riktigt mycket pengar, och det är helt i linje med de krav som har kommit från näringslivet genom initiativet Fossilfritt Sverige och från Klimatpolitiska rådet.

Nu varnar dock ganska många företag för att kompetensbrist kan bli en trång sektor för klimatomställningen, och det kan vi inte låta hända. Utöver den utbildningssatsning som tagits fram av parterna görs därför ett särskilt kompetenslyft för klimatet, för det är människor som gör omställningen möjlig.

Vi är många som älskar skogen, men vi är också många som oroas över vad som händer i den svenska skogen. Vi söker oss dit för att återhämta oss och för att umgås. Men det som vi ser förskräcker i många fall. Därför gör vi nu den största insats för att skydda svensk natur som någonsin gjorts. Vi måste ha en skog som sjuder av liv. Det behöver vi för naturens skull, för vår skull och för klimatets skull.

Andra viktiga miljöinsatser är massiva investeringar i järnväg och sjöfart, ett nytt stöd för att ta till vara avfall för biogas och ett stöd till elektrifiering av tunga fordon. Vi skärper systemet bonus malus och gör det klart att tunga hybrider inte är några miljöbilar.

Fru talman! Tänk att vi skulle längta efter att trängas! Det gör jag faktiskt och, tror jag, många med mig.

Nu kan kulturutövare och publik mötas igen. Efter pandemin storsatsar vi på kulturens återstart. Ett nytt filmproduktionsstöd införs. Sverige ska bubbla av kreativitet och rörelse. Barn- och ungdomsidrotten och friluftslivet får även de ordentliga tillskott.

Pandemin har varit en tuff påminnelse om livets skörhet och om hur viktigt det är att vårt gemensamma skyddsnät fungerar. Nu reparerar vi äntligen sjukförsäkringen efter de borgerliga partiernas söndertrasning av den. Vi minskar fattigdomen i Sverige när vi tar bort den orättvisa skattekllyftan mellan löntagare och dem som får sjuk- och aktivitetsersättning, och rätten till assistans stärks.

Sverige ska vara ett tryggt land för alla. Så länge en enda kvinna mördas av den man hon lever med eller har levt med kan vi inte vara nöjda. Nu äntligen ger vi landets kvinno- och tjejjourer långsiktiga förutsättningar för deras viktiga arbete. Jag vill tacka alla dem som under alla år har arbetat för att ge skydd till utsatta kvinnor. Äntligen får ni de långsiktiga besked som ni länge har efterfrågat.

Fru talman! Just i dag för 40 år sedan bildades Miljöpartiet. Vi har under väldigt lång tid nu arbetat fram den klimatomställning av svensk politik som faktiskt genomförs. Vi ser en grön industrirevolution, elektrifiering och förnybar energi. Det är tack vare oss, och vi är oerhört stolta över det. Mycket hårt arbete ligger bakom detta, men vi kavlar upp ärmarna, för mycket hårt arbete kvarstår.
(Applåder)

Anf. 98 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag får börja med att gratulera Miljöpartiet på den stora dagen.

Annars tänker jag prata lite om snedrekryteringen till högre studier. Den har länge varit ett problem, ett problem genom hela historien, men det händer ju inte så mycket med snedrekryteringen, tyvärr. Arbetarklassens barn avstår ofta från en högre utbildning av olika anledningar, men en är risken för att skuldsätta sig, att ta studielån.

Politiken borde då arbeta för att riva ned hinder och barriärer som finns, för det är ju väldigt viktigt att alla får möjlighet till högre utbildning och studier. Men i den här budgeten höjs studielånsräntan väldigt mycket. 2 miljarder mer per år ska man betala i ränta på sina studielån.

Studentorganisationerna har självklart protesterat ljudligt och högt, med all rätt. Man menar att dagens studenter inte ska vara med och betala för att de som nu är ute på arbetsmarknaden och har fått sina inkomster ska kunna ställa om i arbetet senare i livet. Man menar att den finansieringen skulle ha kunnat finnas på andra håll.

Jag undrar: Hur tänkte Miljöpartiet här? Varför vill ni försvåra för människor att satsa på högre studier?

Anf. 99 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Med den här budgeten får vi på plats en oerhört stor utbildningssatsning. Det är en kompetensutvecklingsmöjlighet för svenska arbetstagare som är utvecklad av parterna, och den är bra. Hade den varit utvecklad av ett grönt parti hade den kanske fått diverse smeknamn och blivit stoppad. Den är fascinerande lik vårt friår och vår utvecklingstid. Men nu är alla glada, och vi är också glada för att den kommer på plats. Det är stort. Men den kostar ganska mycket pengar och behöver finansieras.

När det gäller strukturen i det svenska samhället är högre utbildning en oerhört viktig del. Det är en viktig sak för att kunna komma till sin rätt på den svenska arbetsmarknaden.

Därför är det rimligt att förvänta sig att många av dem som kommer att behöva och utnyttja möjligheten att utbilda sig under tiden finns i gruppen som har en högre utbildning och ett studielån. Då är det rimligt att titta i den gruppen när vi ska hitta delar av men inte hela finansieringen. Miljöpartiet tyckte att detta var en rimlig avvägning.

Vi tar dock frågan om snedrekrytering till högre utbildning på stort allvar. Det är en komplex fråga som handlar om många saker, exempelvis strukturen på svenska universitet. Detta arbete måste givetvis fortsätta.

Anf. 100 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det Karolina Skog hänvisar till är en del av LAS-överenskommelsen där man urholkar anställningstryggheten på svensk arbetsmarknad och det rejält. Ett omställningsstöd hade man kunnat införa i statsbudgeten ändå om den politiska viljan hade funnits. Dessa två delar hänger tydligt ihop. Jag tror att många löntagare är jädrikt förbenade på att man urholkar arbetsstryggheten.

Dessutom ska det finansieras genom att man höjer räntan på studielånet. För människor som har låga löner eller svårt att klara sina studier med den ekonomi de tillåts leva under ska det nu försämrats ytterligare. Det är svårbegripligt.

Ni hade 74 miljarder, och ändå klämde ni dit studenterna. Det är inte rimligt.

Anf. 101 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag är övertygad om att Ulla Andersson och jag är överens om att vi hade kunnat införa ett omställningsstöd helt oberoende av denna överenskommelse. Miljöpartiet har tagit flera sådana initiativ, men de har röstats ned i riksdagen, vilket jag beklagar.

Nu såg jag att det går att genomföra inom ramen för denna partsöverenskommelse. Då är jag givetvis glad över att det kommer på plats och är kraftfullt, för det måste finnas möjlighet att utbilda sig under livet. Samhället förändras ju väldigt fort, och vi kan inte låta människor hamna efter när till exempel företag ställer om. Det är oerhört viktigt.

Låt mig poängtera att det inte är studenterna som kommer att betala för detta. Det handlar om återbetalningen av studiemedel, det vill säga den grupp som har studerat, har ett arbete och betalar tillbaka. Det är en stark grupp i Sverige som också kommer att få möjlighet att ta del av den nya reformen om möjlighet till utbildning under arbetslivet, så det är rimligt.

Anf. 102 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag vill också gratulera till att Miljöpartiet fyller 40 år. Vi får väl se om det kommer någon kris eller inte, men skulle det ske finns som i alla kriser möjlighet till utveckling.

Partier finns dock inte till för sin egen skull. Jag ska ta upp en allvarlig sak som Karolina Skog delvis berörde genom sitt pläderande för mer medel till kvinno- och tjejjourer, vilket jag stöder. Förutom mäns våld mot kvinnor har vi ett kraftigt eskalerande dödligt skjutvapenvåld i Sverige. Förra året föll 48 människor offer för det, och i år är vi på väg att slå den dystra siffran då 36 människor redan har dött av skjutvapenvåld.

Enligt Brottsförebyggande rådet ligger Sverige nästan i topp när det gäller denna typ av våld. Samtidigt ligger vi på tredje plats av de polisgläsnade länderna i Europa. Vi har alltså färre poliser per hundra tusen invånare än nästan varje europeiskt land.

Ni har nu suttit vid makten i sju år, och vi har lägre polistäthet än 2014 samtidigt som vi har denna brottsutveckling. Hur har det kunnat bli så med Miljöpartiet vid makten?

Anf. 103 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är magstarkt av en person som hade en tung position i en borgerlig regering som inte byggde ut polisutbildningen när det verkligen behövdes att kasta sten i glashus.

Den här regeringen har satsat och fortsätter att satsa stort på den svenska polisen för att den ska vara närvarande i människors vardag och kunna arbeta effektivt. Vi har också gett polisen betydligt bättre redskap att kunna förhindra och lösa brott, vilket är oerhört viktigt.

Vi gör också viktiga satsningar på det förebyggande arbetet, och en del i statistiken som är viktig att ha med sig är att antalet personer som söker sig bort från gängen ökar. De söker sig bland annat till den avhopparverksamhet som finns.

Här finns lösningen. Vi måste få de kriminella att lämna gängen och hitta ett nytt sätt att leva. Viktigt är också att stoppa nyrekryteringen till gängen och rädda de unga pojkar som ännu inte är indragna i gängen. Här gör vi viktiga saker, men vi behöver fokusera ännu mer framåt.

Jag uppfattar att vi i riksdagen är helt överens om att svensk polis ska växa. Men vi är inte överens om balansen i det straffrättsliga arbetet. Det har tippat över på ett tokigt sätt till att poliserna själva kan hantera detta. Men när man lyssnar på dem säger de tvärtom: Vi kan inte lösa detta själva utan måste ha stöd av socialtjänst, trygghetsarbete i kommunerna och av andra myndigheter som finns på plats.

Samhället måste angripa denna fråga gemensamt. Det är inte en enkel fråga om bara poliser. Det är inte hela svaret.

Anf. 104 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag håller med om att det inte är hela svaret. Jag har också hört rikspolischefen tala om de satsningar som krävs på skola och socialtjänst. Ofta glömmar man också föräldrarnas och familjens roll i dessa diskussioner, och det behöver göras mer för att stötta och hjälpa och för att ge verktyg att hantera svåra situationer.

I min värld är dock en helt central brottsförebyggande åtgärd att man åker fast när man begår brott. Vi kan prata hur mycket som helst om skärpta straff, men åker man inte fast spelar det ingen roll eftersom man då inte får något straff över huvud taget. Jag tror att detta är avgörande för att vi ska vända dagens utveckling.

Karolina Skog tyckte att det var magstarkt att hon skulle behöva reflektera över att det är färre poliser per hundra tusen invånare i dag än när Miljöpartiet tillträdde i regering. Jag tycker att det lite magstarkt att fortsätta skylla på vad Alliansen gjorde 2009 eller så. Ni har suttit i regeringen i sju år, hur kan ni vara nöjda med denna utveckling? Varför har ni inte gjort mer? Vad ska ni göra nu?

Anf. 105 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag har lite svårt att se vart Forssmed vill komma med detta replikskifte.

Ingen kan vara nöjd med en situation där människor skjuts på öppen gata. Jag levde med en massmördare i mitt kvarter när min son var bebis, så jag vet vilken skräck en sådan person kan sätta i ett helt område. Jag känner oerhört mycket med dem som är drabbade och som bor där dessa skjutningar sker.

Ingen är nöjd med detta läge, så jag tycker inte att vi behöver lägga diskussionen där. Frågan är i stället vad vi behöver göra och hur samhället gemensamt kan mobilisera för att möta detta hela vägen. Det handlar både om att sätta fast dem som skjuter och om att erbjuda en väg ut ur gängen och stoppa nyrekryteringen. Detta måste vara samhällets gemensamma svar.

Jag uppfattar att alla partier i riksdagen vill att svensk polis ska växa, och den växer.
(Applåder)

Debatten med anledning av budgetpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

§ 2 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 23 september kl. 14.00*.

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2021/22:1 för torsdagen den 16 september i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från civilutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:868

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:868 Säkerhetspolisens utredningar om personer med kurdiskt ursprung

av Ilona Szatmari Waldau (V)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 21 september 2021.

Stockholm den 16 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:874

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:874 Internationella stödligor i Sverige

av Thomas Morell (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 21 september 2021.

Stockholm den 16 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:881

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:881 Brandskydd hos äldre och personer med funktionsnedsättning

av Marléne Lund Kopparklint (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 21 september 2021.

Stockholm den 16 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:891

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:891 Kontaminerat vatten

av Alexandra Anstrell (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 21 september 2021.

Stockholm den 16 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:894

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:894 Utsläpp i svenska vatten

av Alexandra Anstrell (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 21 september 2021.

Stockholm den 16 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 5 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2021/22:2 Höständringsbudget för 2021

Följande interpellation hade framställts:

den 17 september

2021/22:7 Bevarandet av veteranbilar vid ett bensin- och dieselförbud
av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 september

2021/22:12 Sjöfartsverket och Gotlandsfärjorna
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2021/22:13 Strömmingsbeståndet utanför Gävleborgskusten
av *Lars Beckman* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
2021/22:14 Internationella initiativ för fred och respekt för mänskliga rättigheter i Etiopien
av *Thomas Hammarberg* (S)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2021/22:15 Bristande myndighetsinformation
av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2021/22:16 Migrationsverkets ansvar när avvisningsbeslut inte kan verkställas
av *Malin Larsson* (S)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 16.39.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 61 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens

avlämnande	1
Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	1
Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	4
Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	4
Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	5
Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	5
Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	6
Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	6
Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	7
Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	7
Anf. 10 MARTIN ÅDAHL (C) replik	7
Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	8
Anf. 12 MARTIN ÅDAHL (C) replik	8
Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	8
Anf. 14 ULLA ANDERSSON (V) replik	9
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	9
Anf. 16 ULLA ANDERSSON (V) replik	9
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	10
Anf. 18 JAKOB FORSSMED (KD) replik	10
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	11
Anf. 20 JAKOB FORSSMED (KD) replik	11
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	12
Anf. 22 MATS PERSSON (L) replik.....	12
Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	12
Anf. 24 MATS PERSSON (L) replik.....	13
Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	13
Anf. 26 ELISABETH SVANTESSON (M).....	13
Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	15
Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	16
Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	16
Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	17
Anf. 31 MARTIN ÅDAHL (C) replik	17

Anf. 32	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	18
Anf. 33	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	18
Anf. 34	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	18
Anf. 35	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	19
Anf. 36	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	19
Anf. 37	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	20
Anf. 38	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	20
Anf. 39	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	20
Anf. 40	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	21
Anf. 41	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	21
Anf. 42	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	21
Anf. 43	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	22
Anf. 44	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	24
Anf. 45	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	24
Anf. 46	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	25
Anf. 47	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	25
Anf. 48	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	25
Anf. 49	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	26
Anf. 50	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	26
Anf. 51	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	27
Anf. 52	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	27
Anf. 53	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	27
Anf. 54	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	28
Anf. 55	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	28
Anf. 56	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	29
Anf. 57	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	29
Anf. 58	TALMANNEN.....	29
Anf. 59	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	29
Anf. 60	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	30
Anf. 61	MARTIN ÅDAHL (C).....	30
Anf. 62	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	32
Anf. 63	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	33
Anf. 64	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	33
Anf. 65	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	34
Anf. 66	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	34
Anf. 67	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	34
Anf. 68	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	35
Anf. 69	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	35
Anf. 70	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	36
Anf. 71	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	36
Anf. 72	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	37
Anf. 73	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	37
Anf. 74	JAKOB FORSSMED (KD) replik	37
Anf. 75	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	38
Anf. 76	JAKOB FORSSMED (KD) replik	39
Anf. 77	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	39
Anf. 78	MATS PERSSON (L) replik	39
Anf. 79	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	40
Anf. 80	MATS PERSSON (L) replik.....	40

Anf. 81	MARTIN ÅDAHL (C) replik	40
Anf. 82	KAROLINA SKOG (MP) replik	41
Anf. 83	MARTIN ÅDAHL (C) replik	41
Anf. 84	KAROLINA SKOG (MP) replik	42
Anf. 85	MARTIN ÅDAHL (C) replik	42
Anf. 86	ULLA ANDERSSON (V).....	42
Anf. 87	JAKOB FORSSMED (KD)	45
Anf. 88	MARTIN ÅDAHL (C) replik	47
Anf. 89	JAKOB FORSSMED (KD) replik	47
Anf. 90	MARTIN ÅDAHL (C) replik	48
Anf. 91	JAKOB FORSSMED (KD) replik	48
Anf. 92	ULLA ANDERSSON (V) replik	48
Anf. 93	JAKOB FORSSMED (KD) replik	49
Anf. 94	ULLA ANDERSSON (V) replik	49
Anf. 95	JAKOB FORSSMED (KD) replik	49
Anf. 96	MATS PERSSON (L)	50
Anf. 97	KAROLINA SKOG (MP).....	52
Anf. 98	ULLA ANDERSSON (V) replik	53
Anf. 99	KAROLINA SKOG (MP) replik	54
Anf. 100	ULLA ANDERSSON (V) replik	54
Anf. 101	KAROLINA SKOG (MP) replik	54
Anf. 102	JAKOB FORSSMED (KD) replik	55
Anf. 103	KAROLINA SKOG (MP) replik	55
Anf. 104	JAKOB FORSSMED (KD) replik	56
Anf. 105	KAROLINA SKOG (MP) replik	56
§ 2	Meddelande om frågestund	56
§ 3	Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	57
§ 4	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	57
§ 5	Bordläggning.....	58
§ 6	Anmälan om interpellation.....	59
§ 7	Anmälan om frågor för skriftliga svar	59
§ 8	Kammaren åtskildes kl. 16.39.	59